

MAGYAR L

HUNGARIA
Extern

T. Dunápostá

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárlás Elemér**

A világtörténelem első nagy, egyesített tengeri és légi ütközete bontakozott ki Északon

A küzdelem kétezer kilométeres arcvonalon folyik. Harcban áll egymással a német és norvég haderő is. A német csapatok bevonultak Hamarba

Amszterdamból jelentik: A Stefani iroda jelentése szerint az Északi-tengeren és a szárazföldön folyó ütközetben az angol és francia szövetségesek részéről százötven hadihajó és 600 repülőgép, német részről 100 hadihajó és ezer repülőgép vesz részt. Az arcvonalt Norvégia legészakibb partjától, az Északi foktól a Friz szigetekig terjed és légtávban több mint 2 ezer kilométer hosszú. A most folyó tengeri csata a világtörténelem első nagy, egyesített tengeri és légi csatája.

Stockholmból jelentik: A stockholmi rádió Göteborgból azt jelenti, hogy a nyílt tengeren, a három mérföldes övezeten kívül, a Paternoster sziget közelében szerdán délután hat óra óta tengeri ütközet folyik az angol haderő és német hadihajók védelme alatt csapatokat szállító tíz német hajó között. Valló közelében is ütközet folyt le. A svéd-norvég határról érkezett jelentések szerint a repülőgépek által támogatott német csapatok Elverum közelében csatában állanak norvég gyalogosokkal. Konsvingertől nyugatra is ütközetek folynak. A német csapatok bevonultak Hamarba, amelyet az oslói kormány elhagyott. A Hamarba való bevonulás előtt a norvég kormány már elhagyta a várost és, hír szerint, Trysilbe helyezte át a székhelyét. Stavanger kikötő belsejében egy norvég hadihajó állítólag elsüllyesztett egy német hadihajót. Aarendal is elfoglalták a német csapatok, amelyeket német hajók szállítottak partra. Ez a hajó Aarendal kikötőjét elhagyva, elsüllyedt.

Charlottenburgba a norvég határról érkezett jelentés szerint a német és norvég hajók között összeütközésre került sor. Az *Aegir* norvég torpedóromboló, miután elsüllyesztett egy német hajót, bombatalálat következtében elsüllyedt.

**ANGOL-NÉMET TENGERI ÜTKÖZET
A KATTEGAT-SZOROS BEJÁRATÁNÁL**

Londonból jelentik: A stockholmi rádió jelentése szerint Marstrand mellett, svéd területiális vizeken kívül nagy tengeri ütközet zajlott le. Az angol hadihajók jelentős német csapat szállító hajórajt támadtak meg. Marstrand a Kattegat szoros bejáratánál van. Az angol egységeknek tehát, ha az ütközet híre megfelelő a valóságnak, át kellett haladniuk a Skagerrákon, hogy ezt a szoros elerjék. Holott jelentés érkezett arról, hogy a németek a Skagerrákot aknamezőkkel zárták el.

Londonból jelentik: Malmöből Londonba érkezett jelentés szerint norvég csapatok Elverum előtt, 24 mérföldnyire Oslótól északra beásták magukat és makacsul ellenállnak a né-

A norvég kormány elhatározta, hogy folytatja a harcot

Washingtonból jelentik: A norvég követség a sajtónak adott nyilatkozatban kijelentették, hogy szerdán délelőtt rövidhullámú stockholmi adást vettek, mely szerint Nygaardsvold norvég miniszterelnök bejelentette, hogy kormánya folytatja a függetlenségért vívott harcot.

VERSENYFUTÁS A VASÉRC KÖRÜL

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* szerint a szövetségesek hadianyag-szállítmányai, repülőgép- és csapatszállítmányai már útban

Roosevelt elnök kiáltványban körvonalazta a hadi övezet új határait. Dánia ellenséges területté vált az angol dugáru ellenőrzés szempontjából

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök kiáltványt bocsátott ki, melyben az USA semlegességi törvényének értelmében újabb megállapítja a hadi terület körvonalait. A kiáltvány megtiltja az amerikai hajóknak, hogy a Skandináv-félsziget körül lévő vizekre menjenek. A kiáltványban megjelölt új hadi zónába tartozik Archangelsk és Mur-

met rohamnak. Az összecsapások, állítólag, nagyon hevesek.

MEGCÁFOLT HIR BERGEN ÉS TRONDHJEM ANGOL ELFOGLALÁSÁRÓL.

Londonból jelentik: Stockholmi jelentés szerint az angol haderő elfoglalta Bergent és Trondhjemet, amelyet kedden németek szálltak meg. Ezt a hírt angol hivatalos helyen nem erősítették meg.

Berlinből jelentik: A *Német Távirati Iroda* hivatalosan megcáfolta azt a stockholmi angol híradást, amely szerint az angol csapatok elfoglalták volna Bergent és Trondhjemet.

ANGOL HADIHAJÓK BOMBÁZÁSSAL FENYEGETIK OSLÓT.

Stockholmból jelentik: A Svéd Távirati Iroda különtudósítója jelenti: Osló lakossága szerdán 11 óra 45 perckor azt az utasítást kapta, hogy a várost azonnal ürítsék ki, mert angol hadihajók állnak az Oslo fjordban és azzal fenyegetnek, hogy bombázni fogják a várost, ha 13 óra előtt át nem adják. Ugylátszik, hogy a parancsot norvég katonai személyiségek adták ki.

vannak Skandinávia felé. Egyrésztük — a lap szerint — már meg is érkezett Norvégiába. Ugy látszik, hogy a nyugati hatalmak és Németország között izgalmas versenyfutás következik a vasérc szempontjából oly fontos norvég támaszpontokért és vasútvonalakért. A szövetségesek — mint a hivatalos nyilatkozatokból kiviláglik — szintén meglepetészerű lépésre készülnek és lehetséges, hogy az ellentámadás hadműveletei nemcsak Norvégiára, hanem más körzetre is ki fog terjedni.

mansk is. A hadizónához tartozik az orosz szárazföld egyik Archangelszktől keletre fekvő pontja is. Norvégia még most vásárolhat fegyvert Amerikában anélkül, hogy készpénzben fizetne. Az elnök kiáltványa csak a hadi zónát bővíti ki, melynek határa eddig Bergenig terjedt, de nem intézkedik Norvégiáról és Dániáról.

Halifax beszámolója az északi eseményekről

Londonból jelentik: Halifax angol külügyminiszter szerdán délután valamennyi Londonban akreditált nagykövet, követ és a kanadai főkörmányzó előtt mondotta el az északi eseményekről szóló beszámolóját. Szerinte Németország legutóbbi lépéséből a semleges államok levonhatják a tanulságot. Ezután éles szavakkal bírálta a Német Birodalom eljárását és a többi között megemlítette, hogy Dánia volt az egyedüli a skandináv államok közül, mely támadástkizáró egyezményt kötött a Német Birodalommal. Ezután a német lépést megelőző angol intézkedéseket igyekezett igazolni. A szövetségesek, — ugymond — nem nézheték tétlenül a kézenfekvő igazságtalanságokat és ezért határozták el az aknamezők felállítását. Majd ismét a német visszavágásról szólva, azt mondotta, nehezen hihető el, hogy maga Göbbels is feltételezheti, hogy a világ jogosnak minősítheti azokat a megtorlásokat, amelyeket az Anglia által tett intézkedésekre válasznak szánt. Szerinte ilyen ter-

mészeti lépések következtében mindazok az országok, amelyek képtelenek magukat megvédeni, nincsenek biztonságban. Beszéde végén Halifax hangsúlyozta, hogy a háború nem csupán a hadviselők közötti küzdelemből áll, hanem a szabadságukat szerető valamennyi néptől függ. Anglia célja — ugymond — az, hogy visszaadja a szabadságot mindazoknak a népeknek, amelyeket Németország leigázott és hogy fűlzsabaddítsa Európát a nemzeti-socializmus uralmának fenyegetésétől.

LEFOGLALTAK A DÁNIABA IRÁNYULÓ SZÁLLÍTMÁNYOKAT.

Londonból jelentik: Dániát ezentul a dugáruellenőrzés szempontjából ellenséges területnek tekintik. Ennek megfelelően minden Dániába irányuló szállítmányt lefoglalnak és a Dániából jövő árukat is ellenséges kiviteli cikként kezelik.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

„Gyorsan válaszolunk, ha a történelem súlyos elhatározásokat követel tőlünk“

— írja a Regime Fascista

Rómából jelentik: A Regime Fascista „Készen vagyunk“ címmel a következőket írja:

— Senkinek sem kerülhetette el a figyelmét a Duce orvieto beszéde. Azok, akik azt hitték, hogy Olaszország csak nézője lesz a tűzvésznek, mely már egész Európára kiterjedt, most megértheti az olasz nem hadviselés lényegét, mely nem jelent semlegességet. Multév szeptemberében, mikor még a háboru lokalizálva volt, még nem tudtunk más álláspontra helyezkedni. Elég volt azonban néhány hónap ahhoz, hogy háborus felkészültségünket tovább fejlesszük és most már hamarabb válaszolhatunk, ha a történelem súlyos elhatározásokat követel tőlünk. Képtelenség volna azt hinni, hogy az olasz nép, melyre nagy jövő vár, lemond arról, hogy résztvegyen Európa és talán a világ térképének átalakításában.

DÁNIA ELSŐ NAPJA NÉMET MEGSZÁLÁS ALATT.

Koppenhágából jelentik: A Német Távirati Iroda több jelentést közöl a megszállott Dánia első napjának eseményeiről. Egy jelentés beszámol arról, hogy Staumig miniszterelnök szerdán az országgyűlés rendkívüli ülése előtt nyilatkozatot tett és a többi között ezeket mondotta:

— A király és a minisztérium elhatározta, hogy bizva a német részről adott biztosítékokban, amelyek szerint Németország nem akarja megsérteni Dánia területi épségét és függetlenségét, megkísérli, hogy a megszállásból adódó viszonyokat rendezze. Ezt az utat választottuk, hogy megkíméljük az országot és lakosságát a hadiállapotok következményeitől. Azt kívánjuk, hogy a megszállás egy régi északi nemzeti iránti megértés és emberies érzés jegyében történjék.

DÁNIA LAKOSSÁGA MEGÉRTÉSSEL FOGADTA A NÉMET CSAPATOKAT.

Egy másik jelentés szerint Dánia első napja, melyet a semlegességét biztosító német csapatok uralma alatt élt át, nyugodtan telt el. Mindenütt eleget tettek a dán kormány felhívásának, melyben megfontolásra és nyugodt magatartásra szólítja fel a lakosságot. Koppenhágában első ízben tértek nyugovóra általános elcséltetésben. A lakosság megbecsüléssel, sőt barátsággal fogadta a német csapatokat.

A dán kereskedelmi miniszter szerint további intézkedésig egyetlen hajó sem futhat ki dán kikötőből idegen kikötő felé. Ez vonatkozik a halászhajókra is. A dán vasuti forgalomban bizonyos korlátozásokat rendeltek el. Elsősorban a vilámvonatokot szüntették meg.

A dán szakszervezetek végrehajtó bizottsága felszólítást intézett taggyűléseire és az azokban működő tagokhoz, hogy őrizzék meg a nyugalmat és folytassák a munkát.

Olasz jelentés az északi tengeri ütközetről. Eddig mindkét fél vesztesége egyforma

Rómából jelentik: (Stefani.) A Skaratól a sarki övig lejátszó óriási tengeri és légi csatát egész Olaszország óriási érdeklődéssel figyeli. A lapok hangoztatják, hogy ezt az ütközetet többszáz kilométer hosszúságban vívják és a németek az angolok tengeri tulsúlyát elsősorban légierővel igyekeznek ellensúlyozni. Ezideig a két fél vesztesége körülbelül egyforma és nem lehet előrelátni, mi lesz a példanélkülálló küzdelem kimenetele.

Oslóból jelentik: A Norvég Távirati Iroda jelentése szerint Haakon norvég király és a norvég kormány elutasította Breuer német követnek a Quisling kormány megalakítására tett ajánlatát.

A NÉMET VÉDERŐPARANCSNOKSÁG ERELYES CÁFOLATA.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda csütörtökre virradó éjszaka fél három órakor a német véderő főparancsnokságának hivatalos jelentését tette közzé, mely megcáfolja Trondjhem és Bergen norvég városoknak az angol csapatok általi történet elfoglalását. A cáfolat igen erélyes hangon

Nagyszabású légi ütközet Scapa Flow felett

Londónból jelentik: Az angol tengernagyi hivatal csütörtök reggel a következő jelentést adta ki:

Szerdán e. t. a németek bizonyos számú légiutait hajtottak végre Észak-Skóciában. A Heincke!

Puhlmann-tea mérsékli a köhögést, oldja a nyálát, jótékonyan hat a tüdőre!

Kapható minden gyógyszertárban! **Eredeti csomagolás 106 és 144 lei.** — Gyermek részére is. Lerakat: **Drogueria Josif Krayer și Fiu S. A., Timișoara, Piata Bratianu No. 3. Abt. 847-t.**

A Politiken című dán lap szerint a német megszállást a dán nép éppen olyan nyugodtan fogadta, mint a mindennapi életben bekövetkezett korlátozó intézkedéseket. Ezek az intézkedések a háboru végéig fennállnak.

NEMET MEGBIZOTT A NORVÉG KIRÁLYNÁL.

Oslóból jelentik: Dr Breuer követ, a német birodalom megbízottja, Elverumba utazott, hogy fölkeresse a norvég királyt.

visszautasítja egyes szövetséges hírügynökségeknek azt a jelentést, hogy az angol csapatok megszállták ezt a két várost.

— Tulmessen vezetne — folytatja a jelentés — ha ezeket az eszelen híreket sorra cáfolnánk. Ezt legjobban és leggyorsabban a valóság vitathatatlansága mutatja majd meg.

A hivatalos jelentés ezután rámutat arra, hogy ez a hír a szövetséges ügynökségeknél is csak három óra hosszat élt.

A NORVÉGIAI ANGOL, FRANCIA ÉS LENGYEL KÖVETSÉG SZEMÉLYZETE ÁTLÉPTE A SVÉD HATÁRT.

Stockholmból jelentik: A Havas francia hírszolgálati iroda jelentése szerint a norvégiai francia és lengyel követség egész személyzete átlépte a svéd határt. A norvégiai angol követ is svéd területre érkezett és valószínűleg Stockholm megyébe. A jelentés szerint a polgári lakosság köréből elsősorban a zsidók menekülnek el Norvégiából.

gépek hajókaravánt támadtak meg és kettőt közülük lelőttek. Később a németek nagy erővel támadták meg Scapa Flowt. A légiiradó figyelmeztető jelzése Észak-Skóciában este 20 óra 51 perckor hangzott el, a veszély elmulását jelző szirénák

Jön a víz!

Írta: Péczely József

Szürkesávós fekete felhők duródtak föl egymás hegyén-hátán az ég kupolája felé. Egyik nyomta, taszította a másikat. Hajrázta, átnyalabolta s vitte magával följebb, följebb. Majd amikor a magasha ért, elterült, mint a jó lángostészta s szórni kezdte magából a könnyű kis hópelyheket...

Az emberek örvendeztek. Lesz meleg takarója az „életnek“.

Már az első nap féltérddig ért a hó. A második napon eszmaszárig..., a negyedik nap reggelére kötésig.

Akkor kitisztult s egyszerre olyan kegyetlen hideg kerekedett, hogy pár óra alatt a hó tetejére ujjnyi vastag kérgét húzott.

— Na — mondogatták az emberek egymás közt, — ha így kibírja tavaszig, akkor olyan bűza lesz, hogy az viccelni fog a rozssal!

De a jó meleg takaró nem bírta ki tavaszig.

Karácsony előtti nagybét első napján langyos déli szél kerekedett, mely kiserőnek maga után hozott jó pár óráig tartó meleg záport...

A vastag hó egyszerre rogyadozni kezdett. Lapult, zsugorodott, fogyott. Estefelé esodák esodájára, a hátsabb helyeken elő-előstötödött a föld háta. A szomjas barázdák itták a hővetet. Hatalmas kortyokban nyeltek. Mindig többet és többet. Addig-addig, hogy beteltek. Akkor a fölösleg gyülemelni kezdett a hajlatokban gödrökben. De az árkok is vertek már a tükröt. Az utcákon hosszú sávokban kigyóztak a kis erek. Vitték, sodorták magukkal a szemetet, piszkot. Hőmpölyögtek. A vízfókok rövidesen egybesimultak a kocsitakkal, gyalogjárókkal...

Egy nap, egy éjszaka elolvadt a hó...

S ebből sarjadt a veszedelem.

A hegyek közül lezúduló víz egy-kettőre megdagasztotta a Körös. A víz perceről percre nőtt, dagadt beane. Terpeszkedett. Szennyesárga hullámai kicsaptak az ártérre s odakúsztak a gát tövéhez. Ott aztán nyomról nyomra följebb és följebb kapaszkodtak. Alig pár óra s már a töltés tetejéig kezdtek nyaladni...

Az emberek belsejében óriási nagy kérdőjel ágaskodott föl: „Mi lesz itt, Uramisten?“

A kinti világban élők szórták a hirt:

— Dagad a Körös!

A kis város apraja-nagyja szállingózni kezdett kifelé. A kíváncsiság csalta őket. De a félelem is! Mert a Körös könnyen megjárta magát! Még nívári időben is! Egy sebes zápor a hegyekben s már úgy megnő, hogy galyézni lehet rajta! Hát még most!?

Annnyi tömémentelen sok hó hirtelen elolvadása után!

Na, rossz volt ránézni.

Félelmetes.

A folyó közepé földdudorodott s mint a sörényét fölborzolt vadállat, rohant előre s közbe-közbe a part felé ki-kilökött magából egy-egy tuskót, gerendát...

A habok már ki-kicsaptak a gát tetejére s még mindig áradt. Szemmel láthatólag nőtt.

Éjszakára a környékbeli lakosságot miud ki-rendelték a gátra. Ásós, kapás, lapátos emberek csapatosan jártak föl s alá a töltés hosszán. Vigyázták a vizet. Eg azt, hogy nem óvakodik-e át valaki a tulsó partról. Mert ilyenkor könnyen kerül egy-egy elvetemedett ember! A többi ezernyi ezer kéz ásózott, talicskázott. Turta a földet. A szélyesnek mutatkozó helyeken nyúlágákat építettek, cölöpöket vertek le, vastag foszni-deszkát erősítettek egymás mellé...

Hajnalgig tartott az emberfeletti küzdelem. Akkor a víz hirtelen apadni kezdett. De olyan rohamosan, hogy a gáton tartózkodó emberek meg-hökkentek...

S aztán szájról-szájra morajlott:

— Szakított!

Megállt a munka.

Az emberek összenéztek. A tekintetükben az égett, hogy vajjon hol? Melyik oldalon? Kit temet maga alá?...

A mérnökök futottak a telefonhoz...

Az emberek a nyomukba.

— Város felől?...

Ezt félték a legtöbben.

A mérnökök hamarosan tudatták:

— A másik oldal!

Reggel már tudta mindenki, hogy Székudvarnál szakított a Körös...

— Na, miig ideér, leletelik öt-hat nap!

Igy hitték.

Székudvar negyvenöt kilométer. Még a vonatnak is idő kell akkora út befutásához. A víz meg csak vánszorog. Utját állja minden hajlat, késlelteti minden árok. De az bizonyos, hogy a vízzel nem lehet tréfálni! A tűz elől el lehet futni, azonban a vizet más ágyban ringatták!

Lovas emberek nyargaltak szerteszei a tanyákra:

— Jön a víz!

Bekiabáltak az ablakokon, ajtókon.

Bezörgettek:

— Menekülni!

Megindult a költözködés. Ágyak, ládák, asztalok, székek, baromfiak, lábas jöszögek... Kocsik, szekerek...

Egy valóságos népvándorlás.

Zaj, lármá, kiabálás, jajgatás, sírás között üe-

23 óra 30 perckor szólaltak meg. A légitámadásban nagyszámu német repülőgép vett részt. A német repülőgépek egymást követő hullámokban, kis és nagy kötelékekben támadtak. Bombázásuk azonban — az angol jelentés szerint — nem járt eredménnyel. Egyedül egy ember sérült meg könnyebben. A légvédelmi ágyuk megnyitották a tüzet és a flottát kísérő repülőgépek és vadászrepülőgépek támadásba mentek át. Az ágyuk három repülőgépet, az egyik vadászrepülőgép pedig egy negyediket lőtt le. Lehetséges azonban, hogy legalább két ellenséges bombázó repülőgépet szintén lelőttek. Annyit megállapítottak, hogy ezt a két gépet géppuskalövésekkel megrongálták, úgyhogy azok valószínűleg nem tudtak visszatérni kiindulási helyükre. A lelőtt gépek személyzete ejtőernyővel kiugrott. Ezeket egy angol torpedóromboló megmentette.

A Scapa Flow feletti német támadásról német jelentés ezidőszent még nem áll rendelkezésünkre.

MOSZKVA NEM AVATKOZIK BE.

Berlinből jelentik: A *Neue Zürcher Zeitung* jelentése szerint Kolontai asszony, a szovjet unió stockholmi követe a külügyminiszterrel folytatott beszélgetése során állítólag kijelentette, hogy a skandináviai események a szovjet kormányt is meglepték és a szovjet nem avatkozik be az események alakulásába.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint a dán király szerdán bucsukihallgatáson fogadta Anglia, Franciaország és Lengyelország volt követét.

Roosevelt győzelme a demokrata párt elnökjelölési szavazásán

Newyorkból jelentik: A demokrata párt előzetes elnökjelölési szavazása során eddig 4.999 illinoisi kerület eredménye vált ismeretessé. Roosevelt eddig 697.974, Garner alelnök, aki az elszigetelődési politika híve 114.820 szavazatot kapott. Nebraskában Dewey newyorki államügyész 48.846, Wanderburg szenátor 37.552 szavazatot kapott.

Legújabb Szentírás kiadás

Oszövetség I-III. kötet. Vászonkötés 1080 Lei

Ujszövetség I-II. kötet. Vászonkötés 350..

„ rövid jegyzetes zsebkönyv, 40 ..

sedett a kint világra. Egy-egy makacs ember akadékoskodott:

— MÉR szalaggyak? Minek?

— Jön a víz!

— Hol van az még?...

Mert semmire mutatta a közelgő veszedelmet. A föld hátán sárgult az avar, a hó alól kiszabadult vetések zöldje selymedzett. Távolast az erdő fái sötétedtek. Egy-egy árva nyúl bukdácsolt az őszi szántás barázdáiban...

— Hát minek?...

De jöttek a csendőrök, katonák s mérgekdedek a halogatásra. Sötét fenyegetőztek is. Vassal, bilincsekkel... Muszáj volt hurcolkodni. Vinni minden mozgathatót. Akinek ideje volt rá, az még az ajtókat is leszedte. Minél kevesebb munkája legyen a víznek!

Az áradat harmadnap ért a városerdő alá... Előbb egy széles, fényes csík mutatkozott a szemhatáron...

— Ott jön! — mutatták a mérnökök.

Ekkor már a hitetlenek se tamáskodtak.

Voltak, akik elébe mentek a víznek. Ásót, kapát, lapátot vettek a vállakra:

— Gyereünk no! Nézzük meg!

De aztán hamarosan nyargáltak is visszafelé, mert féltől volt, hogy a víz bekeríti őket. Lejtőkön, árkok mélyén kigyózza futott előre. Még messze látszott a zöme, amikor az eleje már kilométereket bekarikázott...

— Na, majd a vasuti töltés, meg az országút föltartóztatja!

Ugy is lett. Föltartóztatja a vasut, meg az országút... egy huszonnégy órára...

Egy tenger lett a Bánem, az Ökörjárás. S hogy az északi szél egyre erősödött, két háromöles hullámok táncoltak a tetején. Deszkák, gerendák, osz-

lopok, széna-, szalmaboglyák asztalok, magányos ágyak a hátán...

Egy-egy billogó kútágas mutatta csak az áradatból kiemelkedve, hogy hol volt még tegnap a tanya, meleg családi fészkek sora. Mert a vályog, vertfalú kis házikók csak óráig tartották magukat. A gerendák reesegtek, ropogtak. Akaratoskodtak. De aztán megadták magukat. Beleomlottak az áradatba...

Emberk ezrei álltak a gát hosszán. Táguló szemekkel remegő lélekkel...

Egy egész héten át nőtt, növekedett a víz. Akkor megállt. A két Körös között másfélölnyi vastag víz borította...

Elmult négy-öt hét. A Körösök csak alig apadtak valamennyit. A földeket! nem lehetett a vizet leereszteni...

Valaki felsóhajtott.

— Tenger lesz itt már ezután?

Tenger a két Körös között?

*

Egy kopott ruhájú öreg magyar csüggedező fejjel bámult az irdatlan nagy vízre...

Az egyik mérnök megkérdezte:

— Kendegek is víz alatt van a földje?

Az öreg úgy féloldalról végignézte:

— Nincs nekem egy talpalatnyi se!

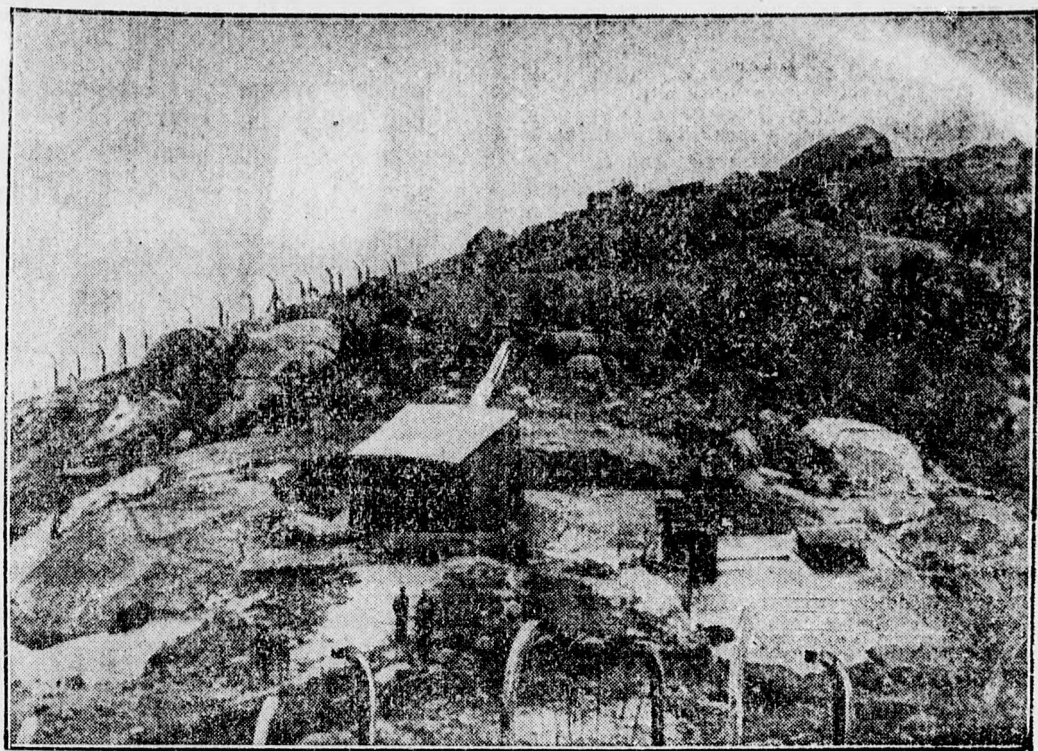
A mérnök elesodálkozott:

— Hát akkor mit fájjal?

Nézte a nagy vizet.

— Azt uram — mondta megnyomkodva a szókat, — hogy mi lesz azzal a sok-sok szépen bokrosodó búzával? Félék, hogy nem kap idejére levegőt s belefutad!

Bizony, a mérnökök csak a tizenkettedik létben juttatták a vetéseket levegőbe... s akkor talán már késő is volt.

Érdekes felvétel Hongkong megerősített partjáról, amelyet az angolok „Távolkelet Gibraltárjának” neveznek

A tárgyilagos kritika szabaddátéte érdekében a minisztertanács elhatározta a cenzuraszolgálat újjászervezését

Bucurestiből jelentik: A kormány tagjai április 10-én, délután 3 órakor minisztertanácsot tartottak Tatarescu miniszterelnök elnöke alatt. A minisztertanács a miniszterelnök előterjesztésében meghallgatta a helypolitikai helyzet alakulásáról szóló beszámolót, amely a nemzeti szolidaritás és egység jegyében fejlődik. Ennek keretében elhatározták a cenzuraszolgálat újjászervezését. Ugyancsak elhatározták a gyűlések engedélyezésének újabb rendezését a Nemzeti Újjászülletési Front keretein belül. A minisztertanács megállapította a par-

lament elé terjesztendő utolsó törvényjavaslatok sorrendjét. Ghelmegeanu belügyminiszter szerdán magához kérte a fővárosi lapok főszerkesztőit, akikkel együtt megállapította a cenzura új irányelveit a tárgyilagos kritika szabaddátéte érdekében.

Victor Moldovan, a NUA főtitkára nyilatkozott az újságírók előtt az Arcvonal közösi szerveinek, a közösi tanácsoknak megalakításáról. Az Arcvonal szervezése felülről alulra történik az arra hivatott vezetők kijelölésével, a falusi tanácsokat azonban választás útján fogják kijelölni. Ebből a célból Moldovan főtitkár körlevelet intézett a megyei elnökökhöz, részletes utasításokat közölve.

A szenátus szerdai ülésén megszavazták a költözködési határidőnek május másodikára való halasztásáról szóló törvényjavaslatot. A szenátus ezután az új szakoktatásügyi törvényjavaslatot tárgyalta.

Május elsejéig be kell szolgáltatni a Cluj rendőrségnek a 6,35 milliméternél nagyobb kaliberű pisztolyokat

Cluj-Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári rendőrkvesztura közli, hogy a belügyminisztérium 4070. A/1940. számú rendelete alapján mindazok, akik 6,35 milliméternél nagyobb kaliberű önműködő pisztollyal rendelkeznek, kötelesek azokat május 1-ig a rendőrkvesztura 6. számú szobájában beadni. A határidő lejártával Kolozs-megye prefekturája ellenőrzi a nyilvántartás alapján a revolverek beadását s megtorló intézkedéseket léptet életbe azokkal szemben, akik nem alkalmazkodtak ehhez az intézkedéshez. A tiszték és tartalékos tiszték kivételek a rendelkezés alól. A letétbe helyezett revolverek tulajdonosainak két hónapon belül joguk van fegyvereiket olyanoknak eladni, akik jogosultak azok viselésére.

Népcipart tegnap és ma

*

Hajdan sokat időztem poros antikváriumok s nagyapai házak öreg rézmetszetei között, forgatva multszázból való képes folyóiratok sárgult lapjait, amelyeknek rajzát Morelli mester metszette még, köcsöghalapos urakat ábrázoló rajzokat, villogó vércseszemekkel és állukon tömör körszakállal, kik mikor Gambetta léghajója elhagyta az ostromzárt Párizst, futottak éppen, fecskeszárnyu kaputrokkban, zsebkendőt lengtve. És az akkori világ annyi hősei közül, ilyen posztumusz módon találkoztam Garibaldival, a „marsalai ezrek“ élén vagy Both generálissal, a búrral, csapattisztjei teatrális kajéra előtt, állukon ugyanazzal a tömör körszakállal, mintha ez az egykori, jellegzetes férjfidisz Londontól Capetownig lett volna uniformizálója az akkor élő harciasoknak, mint akár ma a fekete, akár a barna ing. Vagy pedig ha humort akartam izlelni abból a korból, ahogy izlelték nagyapáink jeketekévé mellett, a bársonyfüggönyös pipázó félhomályában, akkor Daumiert vettem elő, az emberi esetlenség és örök snobság rajzolóját, „Kakas Mártont“ és az „Üstökös“-t. A riporter rajzos kéz ott volt Sebastopol ostrománál, a párizsi nagybazár égésénél, a szuezi csatorna megnyitásánál s a Westminsterben, mikor Viktória királynőt koronázták, ott volt a Sipka-szorosban és a boxer-lázadás borzalmi között — ha kellett: mindenütt, ahol ma technikus pontossággal a Kodak-gép csattan és magnézium veti a lángját...

Az ember, ahogy utólag, gyermeki borzongásainak és megilletődésének hamuját se lelve, újra ezekre a látomásokra gondol, amelyekről végérvényesen kirajzolódott egy korszak képe úgy, hogy el sem tudjuk képzelni másként, mint ahogy ezt a riporter rajzos kéz élénk rögzítette, — csodálkozik: miért is nevezték azt a korszakot a realitások és a pozitívumok századának? Hiszen annak a korszaknak minden törekvése, hogy „közélfogható“ módon érzékeltse az igazságot csalkúgy, mint a valóságot, megtörtött a riporter rajzos kéz ceruzájának egyetlen lendülésén és ami a valóságot illeti, örökre elmerült abba a történelmi homályba, amelynek kódjai szinte napjainkig érnek.

Annak a korszaknak gondolkodását teljes szabadsággal kritizálhatjuk, mert a gondolat az érzelmi létet túlélő valóság, de érzelmi benyomásaival, amelyeket ezek a képek őriznek, nem találunk kapcsolatot, mert az ő érzékelésük és a miénk közé átláthatatlan ceruzát vont az elmúlás. Annak a korszaknak igazságait megcáfolhatjuk, nagy vívmányain mosolyoghatunk talán, de képein eltűnődünk, mert az eleven élet egy-egy mozdulatát őrzik vonásaikban.

Hiába tudjuk, hiába valljuk magunknak, hogy ezek a képek és metszetek egy csupa valószínűtlen, fantázia-világot rögzítenek élénk, mégis úgy érezzük, hogy a hitelt vesztett korszak minden hitele már csak ezekben a képekben összezsugorodva rejtezkedik kikezdetlenül, mert nincs módunkban már egy hihetőbb valóságot állítanunk azok helyére.

Az emberi szellem sokáig tűri nagylelkűen, hogy álgazságokat és álboldosságokat hallgasson korszaka álboldségeinek lábánál, de azokat a léha hazug kezeket, amelyek a valóság felől megtévesztenek bennünket, ha az elhittetés ereje lüktet ceruzájuk egyetlen hajszálvékony vonásában, sokáig, talán örökre barátságos simogatjuk s hiszünk nekik, nem bölcs nagylelkűségéből, hanem korlátolt emberi szükségéből, amely akárhogyan is, de csak egyet követel a művész kezétől, hogy a folyamatos életet elhíhető módon rögzítse le képeiben.

A mult ismeretlen és ismert illusztrátoraitól, ezektől a riporter rajzos kezeiktől én sem vártam többet, mint amennyit adtak, amint komoly vagy komolytalan igyekezettel az elvesztett idő egy-egy mozzanatát megörögzítették a számunkra. Helyükre és örökükbe ügyis az operatőr felverőgépje s a Kodak-masina lépett a magnéziummal, amely belellobban a kődbe, — s büszkén hiszünk, — hogy elosztatja a homályt, amely eddig a valóság s a képzelet határait összemosta évezredek óta.

A régi nagy mesterek sokszor a valóságon túlmenően önmagukból vetítették ki az elhittetésre szánt valóságot s ebben — a szembeszökő valóság ellenére is — volt valami forró emberközelség és mélyen emberi, amely végeredményben a lényeg, a belső valóságot illetőleg nem csalt s nem hagyott fenn kétségeket. Őszinte volt, mert hivatást és tehetséget áldozott abban az igyekezetben, hogy elhíttessen, meggyőzzön egy történet

A fővárosban még folynak a tárgyalások a régi magyar „Postatakarékpénztár“ betéeteinek kifizetése ügyében

A postaigazgatóság a lapokban fogja közölni a befizetési időpontot

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Néhány héttel ezelőtt a romániai sajtót bejárta az a hír, hogy ez év április 1-én kifizetik a régi magyar postatakarékpénztár betéeteinek követeléseit. Április első napjai azonban elmúltak anélkül, hogy egyetlen postahivatal, vagy pénzügyi szerv is utasítást kapott volna a betétek kifizetésére. Tekintettel arra, hogy a kérdés Erdélyben számtalan betétkönyvtulajdonost érint, illetékes helyen érdeklődtünk arról, hogy miért halasz-

tódtak el a megígért kiutalások s mikor lehet számítani a követelések teljesítésére.

Felvilágosításul közöltük velünk, hogy a fővárosban még mindig folynak a vonatkozó tárgyalások s ezért halasztódott el a kifizetés. A tárgyalások befejezése után azonban a posta a lapok útján közölni fogja a régi magyar postatakarék betétkönyv-tulajdonosokkal a kifizetési módozatokat és időpontját.

Az új bélyegtörvény felemelte az illetékeket és új illetékekkel róttá meg a bemutatóra szóló részvényeket

A pénzügyminiszter utasítása értelmében a részvénytársaságoknak április 15-ig kell kérniük részvényeik értékének megállapítását

A módosító bélyegtörvény, amely a Hivatalos Lap április elsejei számában jelent meg, teljes magyar fordításban a következőképpen hangzik:

I. szakasz. 1940. április elsejétől kezdődőleg a bélyegilletékek, valamint a bélyegtörvényben előírt részarányos és progresszív illetékek 20 százalékkal növekednek, míg a bélyegtörvény 14. szakaszának 13-ik §-ában előírt számlailleték 0.4%-ról 0.5%-ra emelkedik.

A bélyegilletékeknel, az emelkedés következtében előálló egy leírel kisebb töredékek az adózó javára elmellőzendők.

Az emelés alól kivételt képeznek: a váltóilleték, a bankoknál és a bankári műveleteket végző intézeteknél elhelyezett pénzbetétek illetéke, a bíróságokhoz beadott vagyoni jellegű keresetek részarányos illetéke, a visszterhesen történt ingatlantruházások adója, valamint az ingyenes jogcímen eszközölt ingatlantruházások illetéke (örökség, ajándékozás, stb.)

II. szakasz. A bélyegtörvény 17. szakaszához az örökségi illeték-díjszabás után, a következő új bekezdés iktatandó be:

A bemutatóra szóló részvények örökösödési (elhalálozás esetén történő átruházásaira vonatkozó) illetékét 0.5 százalékos évi illetékkel csökkentik fel, amelyet a részvényeknek a következő módokon megállapított értéke után vetnek ki:

a) a hivatalos tőzsdén jegyzett részvényeknél azon árfolyam alapján, amelyen az illető részvényt a megelőző év végén a tőzsdén hivatalosan jegyezték;

b) a szabad forgalomban jegyzett, vagy az egyáltalában nem jegyzett részvényeknél azon érték után, amelyet az elmúlt év utolsó napjára vonatkozólag az illető vállalat kérésére a pénzügyminisztérium állapít meg, a bélyegtörvény 53. szakasza h) pontjának 1., 2. és 3. bekezdései szerint.

Ha a részvények nincsenek jegyezve a tőzsdén és jövedelmet sem hoztak a vállalat által bevallott érték veendő alapul.

Az adót a társaság fizeti be az illető részvényesek terhére, a mérlegnek a közgyűlés ál-

tal való elfogadását követő hónap végéig. Azok a társaságok, amelyek 1939. évi mérlegét a közgyűlés a jelen törvény életbelépte előtt már jóváhagyta, az adót a jelen törvény közzétételétől számítandó 30 napon belül kell befizetni.

A társaságok, az általuk flyképpen befizetett összegeket az osztalék kifizetése alkalmával visszatárlhatják, jogukban van ezenkívül részvényeseikkel szemben az (ókirálysági) kereskedelmi törvénynek a részvényesek tőkebefizetési kötelezettségére vonatkozó eljárás szerint fellépni.

A módosító bélyegtörvénynek fentebb közölt szövegéhez a pénzügyminisztérium meggyarzó utasításokat adott ki. Ebben úgy intézkedik a minisztérium, hogy a bemutatóra szóló részvényekkel rendelkező vállalatoknak április 15-ig kell kérniük a pénzügyminisztériumtól a részvények értékének megállapítását.

A pénzügyminisztérium hivatalos utasításait a „Jogi kalauz“ e heti száma egyébként teljes részletességgel közli.

BANGHA BÉLA S. J.:

ÖRÖK ÉLET IGÉI

Prédikációs könyv 4 kötetben

Első kötet:

Az Isten arca . . . ára 90 Lei

Második kötet:

Uram, add, hogy lássak! „ 90 Lei

Harmadik kötet:

Velünk az Ur! . . . „ 100 Lei

Negyedik kötet:

Béke veletek! . . . „ 110 Lei

és portó.

Megrendelhető a Magyar Lapok

kiadóhivatala útján

valóságáról, energiát és hitet ölt bele keze minden vonásába, hogy megrendítsen, csodálkozásra vagy szánalomra indítson. A Kodak-gép jég hideg üvegszeme azonban semmit sem ad, semmit sem érez már ebből az emberi vergődésből, ebből az időt és történet: megörögzíteni akaró ősemberi rágyból.

Üvegszeme látóvólából nem menekül többé a valóság üzőtt szerrvasa, amelynek eddig mindig sikerült a Mitosz, a Költészet és a Történelem őserdeiben elrejtőznie, hogy onnan megszépülve, arany agancsokkal ékesen, előbukkanjon ámuló szeméink elé... (—)

Knut Hamsun és Sigrid Undset népe háborúban áll

A norvég és dán irodalom és művészet

Osló felett német repülőgépek suhantak el, mennydörögve landoltak Bergen és Trondheim légikikötőiben s Knut Hamsun, Grieg és Sigrid Undset szelid lelkű, becsületes népe borzongva összenézett. S az események váratlan fordulatai között kábultan figyelő közép-európai polgár Norvégia térképét keresi hogy megtalálja rajta Nárvik, Trondheim, Bergen és Stavanger városokat, s a műveltebbek fülében megcsendülnek Grieg örökszép melódiái s talán Sigrid Undset vagy Knut Hamsun finom gondolataira is emlékeznek.

Nem árt ezért, ha a dán és norvég kulturális értékekről is feljuttatjuk tudásunkat, hiszen mind a két országban régibb nyomai találhatók az emberi művelődésnek, mint Európa akármelyik más államában. Különösen áll ez az irodalmi vonatkozásokra, melyek ósrégi legendáig visszavezethetők.

Építészeten is meglehetősen gazdag mind a két északi állam. Norvégiában a legszebb és legrégibb emlékek

a fatemplomok,

a skandináv művészet jóformán egyedüli eredeti emlékei. Ezek az ósrégi fatemplomok vízszintes gerendákból, vagy favázason készültek, négy-szögletes főhajóval, több mellékhajóval, a középhajó tetejét huszártorony koronázza. Rendkívül érdekes a fatemplomok ornamentikája, melyeken a régi vikinghajók is megjelennek de az ó-ir és a skandináv állat és szalagornamentika sem hiányzik róluk. Ez ősi fatemplomok közül legjobb állapotban az uraneesi, borgundi, goli, vangi és a hitterdali maradtak meg, ezt az utóbbit 1844-ben a sziléziai Óriáshegységbe helyezték át.

A régi norvég templomok közül rendkívül szép a stavangeri dóm, de ezen angol-normann hatás érezhető. A gótika egyik remekműve a trondheimi dóm, német hatás alatt épült a bergeni Mária-templom, az oslói egyetem pedig a korai reneszánsz egyik igen szép emléke.

Norvégia szobrászata a dán Thorvaldsen gyakorolt igen nagy hatást és ez évtizedeken át érezhető maradt. A festészetben az első jeles mester Johan Christian Clausen Dahl (1788—1857), aki későbbben Drezdában lett akadémiai tanár. Általában a német befolyás alól nehezen tudtak Norvégia művészei szabadulni. Előbb Drezda, azután München vette át az irányító szerepet, de azért Ludwig Munthe, Hans Dahl, Adélsten Normann, Echersberg, H. Gude európai hírnemesterekké fejlődtek. Az utánuk következő generációban Gerhardt Munthe (* 1849) és Edvard Munch (* 1862) emelkednek ki, Munch az impresszionizmus világhírű művészevé fejlődött.

Mint ismeretes, Norvégia csak 1815 óta önálló, így zeneművészete is meglehetősen fiatal. A középkorban az egyházi zenei és a népballada virágzott. 1500 utánig csak keveset tudtak a norvég zenei életéről. 1800 után tűnnek fel a zenei kultúrközpontok: Osló, Bergen és Stavanger. Az első, nemzeti irányú norvég zeneszerzők egyike Waldemar Thrane, (1790—1828) zenés színműveket is írt népies dallamokkal. Olly Bull híres hegedűművész volt. 1850 körül lépett föl Halfdan Kjerulf románcszerző, az ő dalai olyan népszerűsége tettek szert, hogy még ma is éneklük.

A norvég zenei kultúra első, messze kimagasló egyénisége Grieg, (1843—1907) a zenei impresszionizmus előfutára, aki a norvég zenének is európai elismerést szerzett. A népzene fokozatos felhasználásával uttorója lett a norvég nemzeti műzenei nyelvé kialakulásának s azt mondhatnánk: hogy zenéjével felébresztette a nor-

végekben a nemzeti öntudatot. A Grieg után következő nemzedékben csak Alf Hurumban emelkedik ki, mint a modernebb törekvések képviselője.

A norvég népzene Európa legjellegzetesebb népzeneje és épp ezért nemcsak a norvég zeneszerzőket inspirálta. Már a XVII. században kialakult egy különleges népi hangszerük, a hegedűalakú Hardangelfels, „hardangelfidula”, melynek rezorvátor húrjai vannak, mint a Viola d'Amournak. Ugyancsak a XVII. században alakult ki néhány jellegzetes nemzeti táncuk, mint az ugrótánc és a balling, mind a kettő régi lengyel táncok és az angol reelltánc hatása alatt. Rítmusuk hangsúlyozott, tempójuk gyors.

A norvég irodalom később fejlődött ki, mint például a dán. A XIV. század végéig jórészt az izlandi, a XVIII. század végéig pedig a dán irodalommal esik egybe. Hosszu időn át még külön norvég nyelvet sem akartak ismerni. A hitujítás Norvégiában is megakasztotta a katolikus mult nagy hagyományaiából táplálkozó kultúra fejlődését, a dán hódítók pedig századokra elnyomták a norvég lélek fejlődésének lehetőségeit. A XVI. században a költészet népdalokra zsugorodik össze és elnémul a norvég tudományos és művészeti irodalom is. A XVII. században Peder Dass és Dorothea Engelbretdalder kissé nyers költészete jelzik az átmenetet a vallásos irodalomról a világi irodalomba.

Amikor 1814-ben Norvégia elvált Dániától, az irodalmi életbe is frissebb szellem lépett s a nemzeti gondolat és érzés mindjobban megerősödött. A század közepén lépett fel Ibsen Henrik, az új kor kissé keserűhangú szkeptikus vezére, majd Björnson Björnsterne, a meleg szívű naturalista tendenciájú, művészi emberrajzokat adó nagy író. Ibsen megszólaltatta a lírát is és az átalakulás mozgalmas korába érkezik a norvég irodalom. Ebben az időszakban lépett föl Knut Hamsun, aki norvég volt szívben és nyelvben, gondolatvilágban egyaránt. Jonas Lie a polgári osztály költője s a kispolgár írója Kielland is. Ibsen hatása alól igyekeztek szabadulni Gunnar Heiberg, aki a bergeni színháznál kezdte működését.

A legújabb norvég irodalom lánglelkű irónó-

je a konvertita Sigrid Undset, aki a Nobel-díjat is megnyerte s új utakat nyitott a modern irodalomban.

A dán irodalom is igen gazdag. Az első dán nyelvemlékek a XIII. századból származnak. Az első dán nyomdát pedig 1490-ben állították fel. Sokáig uralkodott a latin szellem, ameiyet csak a XVIII. században váltott föl a reneszánsz szelleme, amely aztán bő érvényesülési térére talált. A romantikus irány képviselője A. G. Öhlenschläger, a legnagyobb dán írók egyike, akit az Adam Hous című eposz szerzője, F. Paludan-Müller követett, mint a romantikusok utolsó mestere. Anderssen, a nagy mesemondó a dán irodalom büszkesége.

Az újabb irodalomban a naturalizmus öntudatra ébresztője Georg Brandes, minden skandináv íróra nagy hatást gyakorolt. A neoromantikusok közül Karl Gjallierup válik ki. Ez az irány csúcspontját a katolikusokhoz visszatérő Joh. Jørgensen költészetében érte el, aki sok nagyszerű alkotással gazdagította a dán irodalmat.

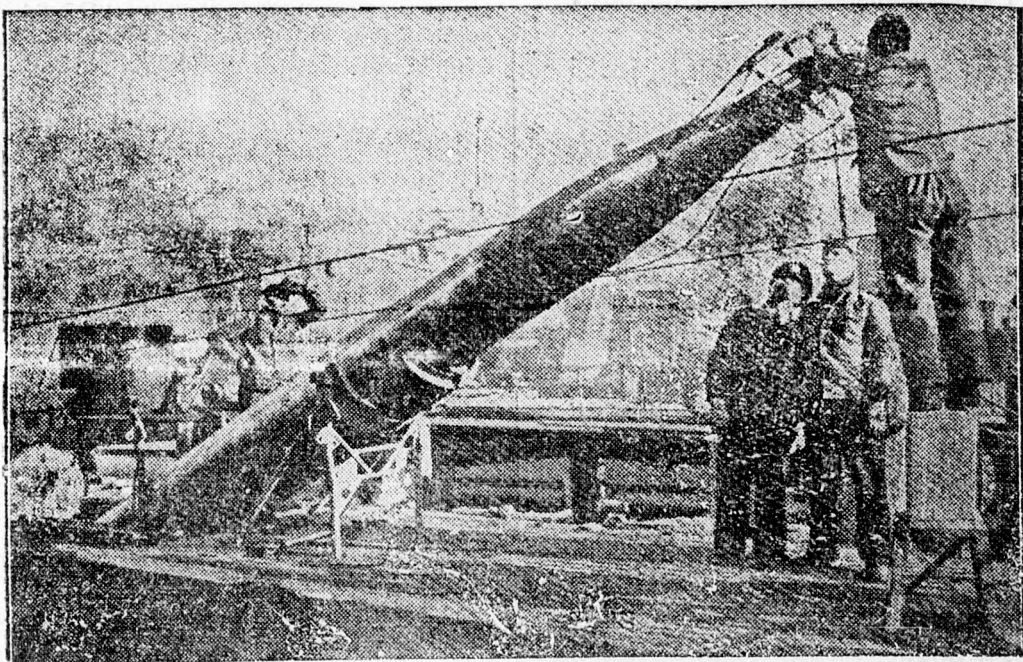
A századforduló idején a jüt parasztirodalom fejlődik ki, ennek klasszikus vezére J. Skjoldborg volt, aki „Harcos” című művével iskolát teremtetett. A legújabb irodalomban J. V. Jensen, L. Bruun, J. Jürgensen és Aaage Madelung válnak ki.

Dánia képzőművészete meglehetősen gazdag értékes emlékekben és nagy alkotó mesterekben. A gótika sokáig virágzik Dániában, de otthon talál a reneszánsz és a barok is. A tiszta reneszánsz legkiválóbb műemléke a koppenhágai Rosenbergekastély, mely királyi palota is volt egy időben.

Építészeti, szobrászati javarésze azonban századokon át kölföldi. Nemcsak a középkorban, hanem az újabb korban is erős hatást gyakoroltak Dánia művészetére a német, flamand és francia mesterek. Csodálatosan szép régi, faragott szárnyasoltárai javarésze lübecki mesterek művei, vagy az ő hazájukból kikerült epigonok alkotásai. Ugyancsak németalföldi mesterek készítették a XVI. század pompás síremlékeit is, melyeket ma is műemlékeként becsülnék a dánok.

Thorvaldsen (1770—1884) volt az első nagy dán szobrász, az ő hatása az egész skandináv képzőművészetre kihatott s Canovával Európa legünnepeltebb művésze volt. A dán festészet igazi atyja Christibor Vilhelm Eckersberg (1783—1853), akinek sokáig nem akadt követője. A múlt században két irányba szakadt Dánia művészei: európai és nemzeti csoportra, s mind a két irányában sok jeles alkotás készült. Chr. Dalsgaard s zsánerfestés Deffregerje lett Dániában, Karl Bloch-ot, mint a dán Pilotyt tisztelték, Chr. Zahrtmann (1843—1917) pedig Dánia legnagyobb történelmi festői között is az első, mesteri tudásával, mély, tiszta nemzeti érzésével.

Remélhető, hogy sem a dán, sem a norvég kultúra örökszép alkotásai nem szenvednek kárt az új háborús fordulatok folyamán s a rokonszenves nép rokonszenves művészete sértetlenül „vészeli át” a nehéz időket. (h. ö.)

Siklósinéken raktározzák el a tengeralattjáró belsejében a torpedó lövegeket.

Hogyan sikerült eloltani a hét év óta lángoló kiskapusi szondatüzet

Popovici Andrei mérnök felvilágosító nyilatkozata a tűz eloltásáról. Ötszáz vagon vizet zudítottak rá, majd iszappal eldugaszolták a 30 méter átmérőjű krátert

Cluj-Kolozsvár. Saját tud. Napokkal ezelőtt — miként megírtuk — végre sikerült meglepetést keltően eloltani a több mint hét év óta éjjel-nappal szünet nélkül lángoló kiskapusi földgázforrás tüzét. A már Európaszerte hírnevet nyert földgáz-kút amerikai méretű katasztrófáját, amelynek végét sejtteni sem lehetett, a véletlen okozta.

Hogyan keletkezett a tűz?

A furási műveletek alkalmával, még 1933 nyarán a kiskapusi 5-ös számú földgázútban, amidőn 700 méteres mélységet értek el, földgázban gazdag rétegre bukkantak. Hogy e nem várt mennyiségben előtörő gázok felfogására megfelelő intézkedéseket tehesse, a kútát idiglenesen elzárták. Mivel a gázok nyomása rendkívül erős volt, a lekötő földréteg pedig igen laza, hamarosan máshelyütt is utat találtak a fel-törő gázok. Eleinte láthatatlangejzerek módjára 700 méteres körzetben bukkantak fel. Később azonban az eredeti kút szájától mintegy 60 méternyi távolságban lokalizálódtak, ahol rövidesen 30 méteres átmérőre szélesült kráternyíláson keresztül özönlöttek feltartóztatatlannul.

Az újból megkísérelt furási műveletek közben, valószínűleg a havi réteg ütődése folytán kipattanó szikrától a föld szintjén terjedő gázrög lángra lobbant. A tűz a gázok maguk vájta kráterébe is átterjedt. Itt, állandó tápot nyerve, évek hosszú során át — 1933 nyarától 1940 március végéig — szünet nélkül lobogott, messzi kilométerekre megvilágítva a környéket.

Minden oltási kísérlet csődöt mond

A tűz tartamának e több mint hét éve alatt számos belföldi és külföldi mérnök és szakértő tett kísérletet — a legkülönbözőbb módszerekkel — a lángoló földgázkráter elfojtására. Már a füstbe menő mérhetetlen értékek miatt is elsőrendű gondját képezte ez nemcsak a földgáz-társaságnak, de magának az államnak is. Hanem eredményre egyetlen kísérlet sem vezetett.

A földgázkráter tüze megszokott látványossággá vált, bár érdeklődők messze vidékről mindig akadtak. Az őrjáti hőség kiszikasztotta a környéken minden életet: fű, fa, virág szenné, majd semmivé vált és a pusztulásban karszti kopárságot kapott terep repedeztetten tárukt a hőségtől visszautózt kíváncsiak elé.

Hét évi sikertelen küzdelem után az elmúlt év őszén Popovici Andrei mérnök, a földgáz-társaság egyik aligazgatója kapott megbízatást az oltási kísérletek folytatására. A mérnök a helyszínén és laboratóriumában sajátos módszert dolgozott ki, amely végre is eredményre vezetett. A belföldi tudományos világunk annál nagyobb diadala ez, mivel előzőleg a legnevesebb külföldi, többek között angol, francia, sőt amerikai mérnökök is kísérleteztek a tűz eloltásával. Azonban minden tudásuk, még a bevált módszerek is csődöt mondtak.

Akinek sikerült eloltani a tüzet

Popovici mérnök módszere a tüzet állandó előretörésükkel folytonosan tápláló gázok nyomásának csökkentésén alapult. Éppen ezért az 1939 október elején átvett munkamegbízatás alapján elvégzett előkészítő munkálatok csak október 15-ével tették lehetővé a tényleges munka megkezdését.

Először a lángoszlop közvetlen közelségében azbeszt-ruhás, védőalareccal ellátott munkások két méter magas földgázát emeltek, hogy ennek belterületét utóbb vízzel és iszappal földréteggel öntsék el.

A szükséges vízmennyiség előteremtésére a Nagyiküllő mellett külön szivattyút szereltek

fel, amelyet 3 kilométeres vezeték kötött össze az oltási műveletek területével. A vizet a lángoló kráter színvonalánál 50 méterrel magasabb hegyoldalon készített tartályokba gyűjtötték, ahonnan négy, egyenként közel félméteres átmérőjű csövön keresztül zudították rá a kráter nyílására. Ily módon egyetlen negyedóra alatt 500 vagon vízmennyiséget bocsáthattak a lángban izzó terepre.

— Az első kísérletet — amint Popovici mérnök elmondja — a múlt év decemberében tettük, amidőn az eredeti földgázút megnyitásával próbálták meg a kráteren keresztül feltörő földgáz nyomásának csökkentését. Minthogy az eredmény fogyatékos volt, a természetes és a mesterséges szonda közötti közlekedés kimélyítésére újabb munkálatok váltak szükségessé, amelyek természetesen késleltették a végső eredményt.

— Alighogy ezzel elkészültünk — mondja a mérnök — januárban, februárban és márciusban sikerült fokozatosan csökkenteni a kráteren kiömlő gázmennyiséget és ezzel természetesen alacsonyabbra hozták a hőmérsékletet.

— A módszer lényege abban állott, hogy amint a kráter nyílás előtt megkezdődött, az eredeti kútforratot megnyitottuk, mire a gáz részben ezt az utat választotta. E közben a kráter nyílást a víz és iszap keverékének sikerült annyira eldugaszolnia a nagymértékben csökkent gázok kiömlése előtt, hogy nem juthatott elegendő mennyiségben a tűz táplálá-ára, amely így rendre-rendre alább-hagyott.

A legutolsó kísérlet három teljes napot vett igénybe. Ennek eredményeként március 28-án délután 4 órakor végleg elaludt a tűz.

Ezzel véget ért az európai szenzációvá nőtt jelenség.

Nyugdíjasok figyelmébe!

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság nyugdíjosztálya, — mint tegnapi számunkban megírtuk — felszólítja a nyugdíjasokat, hogy nyugdíjkönyvecskéjüket április 15—20-ika között nyújtsák be. A nyugdíjigazgatóság ugyanis huszadikán megkezdte a számfeljegyzést és nyugdíjkiutalás előtt a munkával el akar készülni. A nagyváradai pénzügyigazgatósághoz tegnap reggel érkezett meg az a rendelet, amely intézkedik az áthelyezést kérő nyugdíjasok illetményeinek kifizetéséről. Eddig ugyanis, ha a nyugdíjas elköltözött és más pénzügyigazgatósághoz kérte a nyugdíjának a kiutalását, mindaddig, amíg a központi nyugdíjpénztár a kérést elintézte, a régi helyen fizették illetményét. Az új rendelet szerint az áthelyezést kérő nyugdíjasnak attól az időtől kezdve, ahogy az illető pénzügyigazgatóságnál kérvényét beadta, nem utalják ki nyugdíját és az új székhelyen is csak akkor fizetik, ha már a központtól a kiutalás megtörtént. Ezért minden áthelyezést kérő nyugdíjas a saját érdekében tartozik az áthelyezési kérvényét a hónap 10-ig beadni. A kérvényhez mellékelni kell a nyugdíjkönyv számát és a végzést. Megyei körzetekben az illető pénzügyigazgatóság illetékes az áthelyezési kérvények elintézésére. Üzvegyek, vagy kiskorúak, akik a nyugdíjmegállapítást kérik, a kérvényhez a végzést is tartoznak mellékelni. Minden ilyen áthelyezési, vagy új megállapítási ügyben a kérvények annál a pénzügyigazgatóságnál adandók be, ahol eddig a fizetést eszközölték.

Kenyeres Balázs professzorral emlékezett meg Koleszár László dr. szakosztályi elnök az Erdélyi Múzeum Egylet orvostudományi szakosztályának előadó estjén

Cluj-Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Múzeum Egyesület orvostudományi szakosztálya a református gimnázium épületében orvosi szak-előadást tartott. Ennek keretében dr. Koleszár László, a szakosztály elnöke, dr. Kenyeres Balázs, a budapesti tudományegyetem nemrég elhunyt professzoráról emlékezett meg.

Nagy figyelemmel hallgatott érdekes előadásában dr. Koleszár László dr. Kenyeres Balázs egyetemi tanár életét és tudományos munkásságát ismertette. Az európai viszonylatokban is közismert egyetemi tanár, aki a törvényszéki orvostannak egyik úttörője és egyik legkiválóbb művelője volt, tudományos munkásságát Kolozsváron kezdte. Apja és nagyapja Kolozsváron születtek és az EME orvostudományi szakosztály által rendezett előadások keretében 21 éven át tartott előadásokat. Mikor a fiatal tudós a volt kolozsvári egyetemre tanárnak nevezték ki, a hi-zalmatlanság légköre vette körül. A törvényszéki orvostan még gyerekeiképpen jár, de ez a légkör csakhamar eloszlott és Kenyeres Balázs tudományos munkásságának eredményeire az akkori orv. szaghatárokon túl is felfigyeltek. A Röntgen-sugar felfedezése után egyike volt az elsőeknek, aki ennek jelentőségét a törvényszéki gyakorlatban is felismerte és ennek jelentőségéről az orvosi szakosztály keretében tízenhét esetben tartott előadást. Ő volt az első, aki a boncolásokról fényképfelvételeket készített, amiben nemcsak München, Berlin, Párizs és London is követte őt. A fényképezési irodalomban is tekintélyes nevet vívott ki magának s a színes fényképezésből számtalan cikket írt. Tanári pályájának kezdetén tudását nem igen vették igénybe.

A régi iskola hívei nem tulajdonítottak nagy fontosságot a törvényszéki orvostannak, de amikor tudományos módszerekkel kiderítette, hogy egy gyilkosságnak vélt eset áldozata természetes halállal halt meg és a gyanúsítottat szabadlábra helyezték, tekintélye egyszerre megnőtt. Mielőtt törvényszéki orvostani tanszékét elfoglalta volna, a gyilkosságok után elrendelt boncolásoktól csendőrök tartották távol az embereket. Ő szakított ezzel a szokással s a boncolásokat a községekben az egész lakosság előtt végezte, hogy ezzel is kihangsúlyozza a igazságszolgáltatásnak a bünső kiderítésére irányuló komoly munkáját. Hangoztatta, hogy a bűnesetek megállapításánál a tárgyi bizonyítékok a legfontosabbak. Erről írott egyik értekezéséért a hallei császári akadémia dísztaggá választotta. Nagy harcot folytatott az elhunyt kiváló tudós a fegyverszakértőkkel is és intézetének laboratóriumában több kísérlettel bizonyította be, hogy a fegyverszakértők igen sokszor tévednek. Kenyeres Balázs három kötetes tankönyve még ma is az orvosi irodalom egyik legjobb alkotása. Fájó szívvel mondtott búcsút Kolozsvárnak, mikor Budapestre kineveztek és mindig szeretettel gondolt vissza Kolozsvárra.

Emlékezésének befejező részében Koleszár dr. Kenyeres Balázst, mint professzort ismertette, aki annyira előzékeny volt, hogy fiatal tanítványait is megelőzte a köszönésben és akik úgy szerettek tanítványai, mintha apjuk lett volna. Előadásain katalogust sohasem olvasott, de erre nem is volt szükség, mert mindig zsufolt padok előtt beszélt és előadásairól tudományos körökben mindig sok szó esett. Kenyeres Balázs nagy tudós, kiváló professzor és mintaember volt.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után dr. Parádi Kálmán a ritkább mérgezési esetekről, dr. Koleszár László szakosztályi elnök a mandula kórtanának mai állásáról tartott értékes és elismeréssel kísért előadást.

Kállay Miklós:

Báthory István

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ara fűzve 274 Lei, kötve 166 Lei.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jókaira emlékeztető gazdag aradásu fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szövevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film perog le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemi-zedék életét.

Dar, kiadás.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Oradea, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Hétoldos: Egész évre 900, félévre 4 negyedévre 225, egy hóra 75 lei.

AGYARORSZÁGON: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér. Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037. Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, felhőátvonulások, az éjszakai fagy gyengül, a nappali hőmérséklet alig változik.

UJ KERÜLETI ESPERES. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Pacha Agoston dr., megyéspüspök Springer József máriaföldi plébánost a csanádi kerület esperesévé nevezte ki, a nemrég elhunyt Kristófcsák Ferenc c. kanonok, esperes helyébe.

Kristófcsák kanonok temetése. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Obessenyőn, a község lakosságának osztatlan részlete mellett temették el Kristófcsák Ferenc plébánost, c. kanonokot. A ravatal a templomban állt. Pacha Agoston dr. megyéspüspök, akit Waltner József dr. kanonok, püspöki irodaigazgató kísért Obessenyőre, halotti vecsernyőt tartott, majd elvégezte a beszéltetést. A püspök román és magyar nyelven bucsuztatta és méltatta az elhunytat, Havlik Vencel pápai kamarás, vingai plébános pedig bolgár nyelven beszélt. A gyászmenet erre elindult. A templom előtt Stoiu Gheorghe dr. főszolgabíró Popovici Virgil ezredes-megyeifőnök nevében szólt, majd elhangzottak a tantestület és egyházközség bolgár nyelvű bucsuztatói s végül Telbisz Károly, a bolgár lap szerkesztője beszélt. A menet ezután a temetőbe ért, a szertartást Petrovits Emil nagyszentmiklósi apátplébános végezte. — Pacha Agoston dr. megyéspüspök az obessenyői plébánia ideiglenes adminisztrálásával Lissi Antal káplánt bízta meg.

Misszió Hosmanon. Nagy Elemér plébános meghívására dr. Ambrus Imre háromnapig missziót tartott Holczmányon német nyelven. A tartalmas, színvonalas beszédek, amelyek a mai kor lelkipróblémáival foglalkoztak, sokan hallgatták végig a nem katolikus vallású hívek közül is.

MEGHALT PORZSOLT KÁLMÁN. Budapestről jelentik: Porzsolt Kálmán, az ismert magyar publicista és szépirodalmi író, a *Pesti Hírlap* főmunkatársa, kedden reggel, hosszas szenvedés után, 80 éves korában meghalt. Porzsolt Kálmán Budapesten kezdte középiskolai tanulmányait, Kecskeméten fejezte be, de nem vállalt tanári állást. Több elbeszélő műve jelent meg s színművei is sorozatos előadásokban kerültek színre, 1897-től 1904-ig a Népszínház igazgatója volt. Tóth Béla halála után (1907) a népszerű „Estilevelek”-et folytatva „Zsolt” név alatt tárcaszerű elmefuttatásokat írt a *Pesti Hírlap*-ba. Porzsolt Kálmán halála általános részvétet keltett.

Uj rendelkezések a kenyéreladások repülőilletékéről. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. A Nemzeti Repülőalap Pénztára a következő felhívást tette közzé: „A kenyérgyárak és pékségek tudomására hozzuk, hogy a kereskedők, viszonteladók és a fiókok számára történő kenyér-eladások után törvényesen felbélyegzett számlát (a F. N. A. javára 4 ezrelék) kell kiállítani, amennyiben az egy nap folyamán átadott mennyiség meghaladja az ötszáz lei összeget. Megkönnyítés végett a számlázást minden hó elsején és 15-én is el lehet végezni”.

PLÉBÁNOS URAK FIGYELMÉBE. 1852 február 15-én született Roska Leontin, vagy más keresztnévű leány. Születési helye ismeretlen. Ha valamelyik plébánia megtalálná anyakönyvében, szíveskedjék költségemre értesíteni. Cím: *Oficiul Parochial Rom. Cat., Crasna, jud. Salaj.*

Az italmérők két példányban kötelesek italkészletüket bejelenteni. Nagyvárad. Saját tud. A szesz- és a szesz italokra vonatkozó és minden kocsmárosra és italmérőre egyformán kötelező bejelentésekkel kapcsolatosan a pénzügyigazgatóság illetékes szervei most pótlólag még azt közlik, hogy a raktáron lévő italkészletüket két példányban kell a pénzügyigazgatóságnál bejelenteni. A bejelentésről szóló határozat a pénzügyigazgatóság II. emelet 27. sz. szobájában kell benyújtani.

LÉGVÉDELMI ELŐADÁS AZ ORADEAI KATOLIKUS KÖRBE. Saját tud. A város légvédelmi hivatalának közlése szerint április 13-án, szombaton délután hat órakor Terjian Ignác orvos a légitámadások esetén szükséges egészségügyi szolgálatokról tart előadást a Katolikus Kör nagytermében. A város vezetősége kéri a polgárságot, hogy a közérdekű előadásán minél nagyobb számban vegyenek részt.

Hatalmas razzia volt Satumaren. Saját tud. A szatmári rendőrség az elmúlt este hatalmas méretű, a város egész területére kiterjedő razzia tartott. A razzia során százhusz embert állítottak elő. Kilencven egyént igazoltatásuk után nyomban szabadlábra helyeztek, harmincat visszatartottak. Ezeknek helyzetét tüzetesebben akarják felülvizsgálni.

MEGDRÁGULT A BANATBAN A KENYÉR ÉS A LISZT. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Az élelmészeti céh a gabona drágulására való hivatkozással a kenyérrak emelését kérte, hasonlóan kérték a malmosok a lisztárak emelését. A királyi helytartóság árellenőrző bizottsága Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezetőtitkár elnökelete alatt ülést tartott és engedélyezte is az árak felemelését, miután a gabona vagonéltelben már 68—70.000 leibe került. Temesváron az új lisztárak: 4-es liszt 11.50 lei, 6-os liszt 8.50 lei és 7-es liszt 7 lei. A kenyérrak: 4-es lisztből 12.50 (eddig 11), a 6-os lisztből 9 lei (eddig 7) s a fekete kenyér, amely az eddiginél feketébb, 7 lei. Lugos számára ugyanezeket az árakat állapították meg, csupán a 4-es lisztből készült kenyér ára lett 50 banival olcsóbb, vagyis 12 lei. Arad város területére is hasonló árakat rendeltek el: a 4-es liszt és kenyér kivételével. A 4-es liszt Aradon 11 leibe kerül s a belőle készült kenyér 11.50 leibe.

Sir Edward Ellington, az angol légihaderők főellenőre és légimarsallja lemondott állásáról. Ez a feltűnést keltő lemondás összefügg Graham Blomfield repülőszázadvezető öngyilkosságával, akit egy hamisnak bizonyult győzelmi jelentés miatt hadbíróóság elé állítottak.

Embery Árpád halála. Odorheiu-Szekelyudvarhely. Saját tud. Embery Árpád ny. főgimnáziumi igazgató, tanárt mélységes gyász érte: forrón szeretett felesége, a páratlanul gondos édesanya, a szegények jötevője: Boros Gizella váratlanul, szívrohamból következésképpen életének 70-ik, boldog házasságának ötvenedik évében elhunyt. A nemesszívű nagyszonyt, akit férjén kívül hét gyermeke gyászol, szerdán délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Hogyan számítják több vízóra esetén a vízdíjat? Cluj-Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári CFR igazgatóság a helyi törvényszék előtt pert indított a városi vízművek ellen és ebben a perben 1936. évtől számított vízdíj-többlet visszafizetését követelte. A kereset előadja, hogy a CFR kolozsvári ingatlanainak vízfogyasztását tekintve, a legnagyobb fogyasztók közé sorozandó s ennek megfelelően az érvényben lévő szabályrendelet szerint 40 százalékos rabatra volna joga. A vízmű ezzel szemben arra hivatkozott hogy a CFR az ingatlanain lévő összes vízórák fogyasztását együttesen számítja s az együttes vízfogyasztás után kéri a rabatot noha a szabályrendelet helyes értelmezése szerint a rabat kiszámításánál csak egy-egy vízóra fogyasztását lehet figyelembe venni. A kolozsvári törvényszék a vízmű érvelését fogadta el.

KÉSŐBBI IDŐPONTIG ELHALASZTOTTÁK CLUJON AZ „ADÁPOST” FELIRATU ZOMÁNC-TÁBLÁK FELSZERELÉSÉT. Cluj-Kolozsvárról jelentik: A MONT-iroda közli Szamos-tartomány királyi helytartóságának rendelte alapján, hogy az Adápost feliratú, ugyiszintén a utlliszésű zománctáblák felszerelését, új rendeletben később megjelölendő időpontig egyelőre elhalasztották. A rendeletet Bornemisa Sebastian dr. főpolgármester és Stefan Popa, a MONT-iroda főnöke írták alá.

FÉLMILLIÓ LEI ÉRTEKŰ TENYESZÁLLATOT VÁSÁROLT BUDAPESTEN A SATUMAREI MEZŐGAZDASÁGI KAMARA. Saját tud. A szatmári mezőgazdasági kamara vezetésének megbízásából Savu Ioan igazgató és dr. Piersic Stefan megyei főállatorvos megtekintették a budapesti mezőgazdasági kiállítást. Az igazgató és a főorvos most tértek vissza a magyar fővárosból. Elragadtatással nyilatkoztak a kiállítás sikeréről és a magyarországi állattenyésztés fejlettségéről. A kamara megbízásából félmillió lei értékű tenyészállatot vásároltak. Az apa- és anyaállatokat a járási központokban helyezik el. Savu igazgató és dr. Piersic Stefan hosszú gépkocsifutást végeztek Magyarországon és több mintagazdálkodást látogattak meg.

Elkészült a vizsgálóbírói véghatározat a propagandaügyi miniszteriumban történt visszaélés tettesének ügyében. Bucurestiből jelentik: A vizsgálóbíró kedden elkészítette véghatározatát a propagandaügyi miniszteriumban Victor Alboteanu volt igazgató, C. Vasilescu, M. Mircea és Petre Codreanu által elkövetett visszaélések ügyében. A vizsgálóbírói véghatározat szerint Victor Alboeanu sikkasztás, hamisítás és a közvagyon védelméről szóló törvény elleni vétés, C. Vasilescu sikkasztás és hamisítás, M. Mircea szolgálati hanyagság, P. Colreanu pedig bizalommal való visszaélés miatt kerül bíróság elé.

Zürichi nyitás. Párizs 8.82 fél, London 15.57 fél, Newyork 446, Brüsszel 75.25, Milánó 22.52, Amszterdam 236.75, Berlin 178.65, Szófia 550, Belgrád 10, Bucuresti 212 fél.

Jegyezzünk bónókat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölesön, amely 4 és fél százalékos kamattörvényt hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyzt összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva kifizetésre kerülő ötdrészlet s a lejáró szelvényvel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszertető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülöshető pénzét.

Hivatalból törlik a külvárosi házak adóhátralékát

Nem kell kérvényezni, hanem a pénzügyigazgatóság közegei jegyzőkönyv alapján állapítják meg a törlést

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A kis külvárosi házak adómentességéről a pénzügyminisztérium az alábbi magyarázó közleményt adta ki:

A törvény előírja, a városok periferiáján levő, jövedelmet nem hajtó kézimunkások és kisiparosok (műhely nélkül), kis alkalmazottak, özvegyek és árvák tulajdonát képező kis ingatlanok adómentességét az alábbi feltételek mellett:

Az adómentes épületben ne legyen több két lakószobánál, folyosónál, konyhánál és kizárólag lakás céljaira szolgáljon.

Az ingatlan ne hajtson jövedelmet bérbeadás folytán részben, vagy egészben, üresen, vagy buitorozva.

A tulajdonos adóalapja ne haladja meg az évi 24 ezer lejt.

Az ingatlan bruttó jövedelme, illetve az adóajstromba beírt jövedelem ne legyen több törvényhatósági városokban (tehát Nagyváradon is) 6000 leinél, megyeszékhelyeken 4000 lei, a többi helyeken 3000 leinél évente.

Az adómentesség április 1-től kezdve lép életbe, de — a behajtás nehézségei miatt — kivételesen törlik az adóhátralékokat is, még pedig az adózók beidézése, tárgyalása, s. b. nélkül. **Az adóhátralékok hivatalból törlik és az adómentességet hivatalból állapítják meg a helyszínen felveendő jegyzőkönyvek alapján,** amelybe belefoglalják az adózó vallomását is, hogy jövedelmei nem haladják meg a 24 ezer lejt.

A munkálatok elvégzéséig a pénzügyigazgatóságok minden végrehajtást felfüggesztettek.

A textil-nyersanyagok, szőrmeárúk és vasárúk nemzetvédelmi illetékének emelése

A március 31-iki készleteket be kell jelenteni

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap április 5-iki száma minisztertanácsi jegyzőkönyvet közöl, amelynek értelmében több cikk nemzetvédelmi (FAN) illetéke megváltozik. Ezek a változások a következők:

Egy kg nyersgyapot után 12 lei helyett ezennel 17.50 lei. Egy kg nyers fiocco után abban az esetben, ha a szál hossza legfeljebb 4 cm az eddigi 12 lei helyett 17.50 lei. Egy kg importált nyers gyapot vagy vigogne fonal után az eddigi 9 lei helyett 13.50 lei. Egy kg gyapotrongy után, melyet vigogne fonalak belföldön való előállítására használnak, az eddigi 1.40 lei helyett 2 lei. Egy kg fiocco fonal után, amelynek szála 4 cm és amelyben legfeljebb 30 százalék gyapot van, az eddigi 9 lei helyett 13.50 lei. Nyers fiocco után, amelynek hossza 4—15 cm, az eddigi 8.40 lei helyett 12.50 lei. A 4—15 cm fiocco esetében, ha legfeljebb 50 százalék fiocco van a gyapjában, az eddigi 4.90 lei helyett 7.30 lei. A 15 cm. hosszú szálu nyers fiocco kg-ja után 9 lei az eddigi 6 lei helyett. A 4—15 cm hosszú szálu fiocco után, ha több mint 50 százalék fiocco van a gyapjában (belföldi) 2 lei helyett 3 lei. Egy kg legfeljebb 4 cm hosszú szálu fiocco esetében, ha legfeljebb 30 százalék fiocco van a gyapotban, az eddigi 2 lei helyett 3 lei. Egy kg mercerizált és importált gyapotfonal után az eddigi 16.30 lei helyett 24.50 lei. Egy kg belföldön mercelizált gyapotfonal után az eddigi 7.30 lei helyett 11 lei. Egy kg gyapotszövet után, amelynek anyagát belföldön mercerizálták, az eddigi 8 lei helyett 12.10 lei. Egy kg nyers juta után az eddigi 0.40 lei helyett 0.60 lei. Egy kg jutafonal után 3.90 lei az eddigi 2.60

lei helyett. Egy kg szál és manilla után az eddigi 1 lei helyett 1.50. Egy kg importált gyapjufonal után az eddigi 4.90 helyett 7.15. Importált gyapju után az eddigi 8.40 lei helyett 12.50. Belföldön vásárolt gyapju után 5.90 lei helyett 8.90. Importált vagy belföldi gyapjurongy után az eddigi 5.90 lei helyett 8.90. Importált gyapjuszövetek után az eddigi 1.20 százalék helyett 1.80 százalék.

Egy liter olyan szesz után, amelyet bedörzsolőszerek elkészítésére használnak, az eddigi 8 lei helyett 12 lei. Egy kg alpaccalmez után az eddigi 8 lei helyett 11.50. Egy kg vashól készült drót után (1068. vámtétel) 25 lei az eddigi 17 lei helyett. Egy kg vaslemez után (1.150. vámtétel) az eddigi 38 lei helyett 57.50 lei.

Egy kg importált, hámozatlan ánizsmag után az eddigi 1.20 lei helyett 1.80 lei, hámozott ánizsmag után 1.50 lei helyett 2.25 lei.

Egy kg szézámfü után 1.50 lei helyett 2.25 lei. A szőrmeék után az eddigi 1.20 százalék helyett 1.75 százalék.

Egy kg ceruzaszén, valamint elemekhez szükséges szén után 20 lei helyett 30 lei.

A minisztertanácsi jegyzőkönyv értelmében az alábbiak kötelesek a fenti cikkek 1940 március 31-iki raktárkészletéről kimutatást készíteni. Azon gyárosok, akik a készgyártmányok után fizetik a forgalmi adót, kötelesek a fenti nyersanyagokról készletkimutatást elkészíteni, valamint azon importőrök is kimutatást kell hogy készítsenek, akik a fenti nyerstermékeket az országba hozzák. A kimutatásokban feltüntetett árak után ki kell fizetni a régi és az új illeték közötti különbözetet. A különbözetet három havi részletben kell kifizetni. A nyers vagy vegyes fioccoról, vistráról, Zellwolleról nem kell készletkimutatást készíteni. A gyapju, valamint a gyapjuszövetek esetében a nagykereskedők is kötelesek elkészíteni a kimutatást, függetlenül attól, hogy importőrök vagy sem.

Szerkesztői üzenetek

V. F., Roşia-Montana. Érdeklődésére válaszolva, közöljük, hogy a belföldi kölcsönkötvények (Bonuri de inestrare) sorsolási eredményeit nem havonként, hanem negyedévenként adják ki olyan vaskos terjedelemben, hogy a huzás teljes eredménylistájának közlése napilapok számára technikailag lehetetlen. A nyereséglista szerkesztőségünknek rendelkezésére áll, s ha Ön közli velünk kötvényének számát, utánanézzünk, hogy szerepel-e a nyertesek között. Egyébként a legutóbbi nyereséglistát ez év februárjában adták ki, míg a következő május elsején jelenik meg. — Ami a sporteredmények közlését illeti, szíves tudomására hozzuk, hogy olvasóink javarésze a sportrovathoz is ragaszkodik s mint a többi napilapok, mi sem zárkozhatunk el a sporthírek közlésétől.

Városi javak csak árverés útján adhatók bérbe

Kolozsvárról jelentik: Érdekes és országos vonatkozású ügyet tárgyalt tegnap délelőtt a kolozsvári közigazgatási tábla II. tanácsa. Nagyvárad város tanácsa és a szamosvári királyi helytartóság kerültek egymással szembe és pedig azért, mert — a helytartóság álláspontja szerint — a városi tanács nem tartotta be a közigazgatási törvény rendelkezéseit és ahelyett, hogy nyilvános árverésen értékesítette volna a tulajdonát képező, megüresedett üzleteket, azokat szabadkézből adta bérbe.

Ez év elején Nagyváradon több üzlethelyiség és lakás bérlete szűnt meg s ezeket a városi tanács magánkézből adta bérbe. Az e tárgyban hozott határozat ellen a királyi helytartóság a közigazgatási táblához adott be keresetet. A tegnapi tárgyaláson Nagyvárad képviselője előadta, hogy a szóbanforgó üzleteket azért adták szabadkézből bérbe, mert így jobban értékesíthették. Ezzel szemben a helytartóság jogi képviselője kérte a határozat megsemmisítését, azaz az indokolással, hogy a fennálló törvények értelmében **törvényhatóságok a tulajdonukat képező javakat csak nyilvános árverésen idegeníthetik el, vagy adhatják bérbe.**

A közigazgatási tábla a helytartóság képviselőjének érvelését erősítette meg és Nagyvárad tanácsának megtámadott határozatát megsemmisítette.

SZÍNHÁZ

A színház iroda közleményel:

— **Leányvásár.** Pénteken délután 5 órai kezdettel Jacobi Victor örökbecsű daljátéka, a **Leányvásár** van a színház műsorán, olcsó helyárakkal, az együttes legkiválóbbjaival, teljesen új rendezésben.

— **Szombati előadások.** Szombaton csak délutáni előadást tart a színház operettegyüttese. Délután 3 órakor **Magnás Miska** kerül színre, olcsó helyárakkal, Kun Edith és Hegyesy Ferenc felléptével; míg délután fél hat órai kezdettel a **Dalol a Volga** magyiskerü operettjudozságnak lesz 8-ik előadása, rendes helyárakkal.

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap három előadást tart az együttes és pedig délelőtt 11 órakor **matinén, olcsó helyárakkal az Obsitos** énekes, zenés, daljáték, délután 3 órakor szintén olcsó helyárakkal Lehár örökbecsű operetteje, a **Drótostót**, míg délután 6 órakor a **Dalol a Volga** operett kerül színre, rendes helyárakkal, 9-edszer. Vasárnap este 9 órakor román előadás miatt az együttes nem játszik.

HETI MŰSOR:

Csütörtök este 9 órakor: **Szökik az asszony.**
Péntek délután 5 órakor: **Leányvásár.** (Olcsó helyárakkal.)

Péntek este román előadás.
Szombat délután 3 órakor: **Magnás Miska.** (Olcsó helyárakkal.)

Szombat délután fél 6 órakor: **Dalol a Volga.** (Rendes helyárakkal.)

Szombat este 9 órakor román előadás.
Vasárnap délelőtt 11 órakor matinén: **Obsitos** (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap délután 3 órakor: **Drótostót.** (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Dalol a Volga.** (Rendes helyárakkal.)

Vasárnap este 9 órakor román előadás.
— **A fenti előadásokra jegyek hétfőtől már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál.**

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: **GORILLA.**

APOLLÓ: **NYUGATI SZÖVETSÉGESEK.**

Figyelem! Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatok a

Magyar Szemle Társaság

következő művei:

Hóman: A magyar történetírás utjai
ára 540 lei helyett csak 350 lei
Weisz: Mai magyar társadalom
ára 360 lei helyett csak 250 lei
Horvath: Magyar irodalmi műveltségünk kezdetei
ára 396 lei helyett csak 250 lei
Szekfü: Bethlen Gábor
ára 460 lei helyett csak 300 lei
Farkas: Fiatal Magyarország kora
ára 396 lei helyett csak 250 lei
Babits: Amor Sanctus
ára 331 lei helyett csak 250 lei

Vidéki megrendelés esetén plus 15 lei portó
A könyvek gyönyörű diszkótesben megrendelhetők a Magyar Lapok kiadóhivatala útján

Ertekezlet volt az össitelepi árvízkarosultak segélyezésének ügyében

Száz gyűjtőivet bocsátott ki a város

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Az Össi-telepi árvízkarosultak segélyezése ügyében Chirila Augustin főpolgármester társadalmi értekezletet hívott egybe. Az értekezleten a hatóságok, egyházak és társadalmi és jótékonyági egyesületek képviselői nagyszámban vettek részt.

Chirila polgármester nagy beszédben ismertette az árvízkarosultak kétségbeesett helyzetét. A város nem gondoskodhat az árvízkarosultak segélyezéséről. Társadalmi akcióra van szükség. A város száz gyűjtőivet bocsát ki az egyházakhoz, közületekhez, egyesületekhez. Legalább egy negyedmillió leire van szükség.

Moga Zahari görögkeleti főesperes, Tanase Constantin, a Nemzeti Gárda főparancsnoka, Bernáth Béla bankigazgató, Maior Gheorghe görög katolikus főesperes, Felea Victor országgyűlési képviselő, Farhas István gyógyszerész különböző javaslatokat terjesztettek elő. Felemlítette a gyűjtés mellett maradtak. Az akció levezetésére öttagú bizottságot szerveztek. A bizottság tagjai: Bernáth Béla bankigazgató, Tanase Constantin Nemzeti Gárda főparancsnok, Tanase őrnagy, Felea Victor országgyűlési képviselő, Simion országgyűlési képviselő, Bianu igazgató, dr. Pop Romulus, dr. Kassey Kálmán.

Chirila Augustin polgármester esütörtök délután magához kérte a sajtó képviselőit és bejelentette, hogy a Ledkam malom 5 ezer leit ajánlott fel az árvízkarosultak felsegélyezésére.

Az április havi légvédelmi előadások sorrendje Oradeán

Nagyvárad város polgármesteri hivatalának MONT irodája közli hogy április hó folyamán a légvédelmi tanfolyamokat a következő sorrendben tartják meg.

- Április 12-én N kezdőbetűsök.
- Április 13-án O kezdőbetűsök.
- Április 15-én P kezdőbetűsök.
- Április 16-án R kezdőbetűsök.
- Április 17-én S kezdőbetűsök.
- Április 18-án T és U kezdőbetűsök.
- Április 19-én V kezdőbetűsök.
- Április 20-án Z kezdőbetűsök.

A légvédelmi tanfolyamokat a fenti napokon délelőtt 9 órától 11 óráig tartják a Katolikus Kör nagytermében.

Arcárciketek

Allást kezes szavanként 1 lei

Xönnü beteg mellé ápolónak ajánlkozok háztartáshoz is értő nő. Cim: Kállay Margit, Oradea-Nagyvárad, Tache Jonescu 21.

Adás-vétel szavanként 3 lei

Nagyon magas árat fizetek briliáns tárgyakért. — Herbet ékszeráruház, — Oradea-Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferdinand 3. szám.

Eladó különféle szoba és konyhabutor. Oradea-Nagyvárad, Alexandri-utca No. 32. emelet.

Spárga tövek, elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Árpád szőlőjében, Oradea-Nagyvárad, Cal. Ruine, Ior 1. (Petőfi-u. végén.)

Alig használt diófa ebédülő eladó. — Oradea-Nagyvárad, Str. Prof. D. Pompeiu 81.

Lakás

Különbejáratu butorozott szoba azonnal kiadó. Érdeklődni Oradea-Nagyvárad, General Poetas-utca 21. (A Székessyegyház háta mögött.)

Kiadó május 1-re egyszobás, konyhás, mellékhelyiségekkel, szép szuterin lakás. Oradea-Nagyvárad, Str. Ciorgariu 49-a.

Magánházban, ahol kert, gyümölcsös van, 3 szobás lakás május 1-re kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Vlahuta 49.

Kiadó 2 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás. — Oradea-Nagyvárad, Str. Alexandri 52.

A mostani adóátvitelezéseknél igényelni lehet a törvényes csökkentési kedvezményeket

A fizetések, nyugdíjak és értékpapírok jövedelme utáni adókat nem emelték, csak a pótdadót emelték tíz százalékkal

Bucurestiből jelentik: Megirtuk, hogy erre a költségvetési évre az állam az elemi és komplimentáris adókat 20 százalékos emeléssel, a megfelelő szupravótát pedig 10 százalékos emeléssel átvitelezte, ami ellen sem az adófizetőnek, sem a kincstárnak nincs felszólamlási joga. Hasonlóképpen hivatalból átvitelezik 20 százalékos emeléssel a beépített és üres, de épületadóval megterhelt jövedelme utáni adókat, valamint 10 százalékkal a megfelelő szupravótáadókat is. Mindezekre az egyenes adó alá eső jövedelmekre tehát nem kell vallomást beadni. A levonás, vagy közvetlen lefizetés utáni adó alkalmi és véletlen jövedelmek utáni adókulcsot is 20, a megfelelő szupravótát pedig 10 százalékkal emelték. Ezeket az adókat azonban nem viszik át az új pénzügyi évre, hanem az érdekelt vállomása alapján vetik ki a jövedelem keletkezése alkalmával. Hasonlóképpen adóztatják meg az irodalmi, közoktatási és művészi munkákból eredő jövedelmeket is. A fizetések, nyugdíjak és értékpapírok jövedelme utáni adóknál csak a szupravótát emelték 10 százalékkal. Az új, valamint az olyan mentesített vállalatok esetében, amelyek mentessége lejárt, valamint az egyenesadótörvény 60.ik szakasza által előírt adócsökkentések érdekében az adófizetők a törvényes időben és a megkívánt bizonyítékok keretében vallomást kell beadjanak. Lényeges ujjtása az új költségvetési törvénynek, hogy ezáltal le lehet iratni az esetleges kettősadóterheléseket. Ha valakinek ugyanazután a jövedelme után kétféle elementáris adót

állapítottak meg, az egyik törvényellenesen kiírt adót törölni lehet, de csak az érdekelt kérvényezésére. Ezzel a rendelkezéssel a kincstár jóvátesz egy eddig elég gyakran tapasztalt tévedést, amely ellen eddig semmiféle jogorvoslat nem volt, mert minden adózást, kivétel nélkül, átviteleztek. Ugyanez a helyzet a felszámolás alatt álló, kényszerregezésben lévő, vagy nem működő kereskedelmi részvénytársaságokra kötelező minimális adónál is, valamint azoknál a pénzügyetekenél, amelyek kihelyezett tőkének legalább 40 százaléka a konverziós törvény alá esik. Mindezeknek a cégeknek az egyenesadótörvény 39-ik szakasza (4-ik cikkely 9.ik bekezdése) lehetőséget ad arra, hogy a minimális adójukat a felére csökkentsék, de az utóbbi két évben az adók átvitelezése miatt nem élhettek ezzel a kedvezményrel. Most tehát mindezek a cégek kérvényezhetik az illetékes pénzügyigazgatóságtól, hogy az adóátvitelezésnél csak a kiírt adójuk felével terheljék meg őket. Igen lényeges könnyítést ad az új törvény azoknak a kisiparosoknak és szabadfoglalkozásuaknak, akik az 1939—1940. költségvetési év során hat hónapnál több időt töltöttek katonai összpontosításon. Mindezek kérhetik a pénzügyigazgatóságtól adójuknak megfelelő csökkentését, ez azonban nem lehet az adó és az addicionális adók felénél nagyobb és csak azok kaphatják meg, akik katonai szolgálatuk miatt nem folytathatták a foglalkozásukat. Az érdekeltnek mindezeket a tényeket okmányokkal kell igazolniuk.

Hétfőn, április 16-án életbelépnek a budapesti Nemzetközi Vásár utazási kedvezményei

Budapestről jelentik: Európa 27 államában már husvét óta árusítják minden utazási és menetjegyirodában, valamint minden vásári tb. képviselőnél a Budapesti Nemzetközi Vásár Vásárigazolványait, amelyek tudvalevően igen jelentős utazási, vizum- és egyéb kedvezményeket biztosítanak a vásár megtekintésére utazó közönség részére. Ilyen Vásárigazolványt természetesen mindenki válthat magának. Ára személyenként 120 lei, 50 dinár, 30 szlovák korona vagy 3.60 svájci frank. Aki a Vásárigazolványt megszerezte, az a kitöltött Vásárigazolványt és érvényes utlevélét a vizum megadása végett a lakhelye szerint illetékes magyar külképviseleti szervhez nyújtja be, ahol a vizumért csupán 2.50 pengő, illetve az ennek megfelelő valutát kell kezelési költség címén lefizetni. Természetesen a vizumot idejekorán ajánlatos beszerezni. A kivételes vásári vizum alapján a látogatók már április 16-tól Budapestre utazhatnak, ahová azonban legkésőbb május 6-án déli 12 óráig kell megérkezniük. A Vásárigazolvány tulajdonosa valamennyi magyar vasuton és hajón, úgy jövet, mint menet, 50—50% utazási kedvezményt élvez, természetesen már hétfőtől április 16-tól kezdődően.

A Román Államvasutak a visszautazásnál adnak 50% utazási kedvezményt, még pedig április 26-tól május 11-ig, de csak azok, akik április 21-étől utaztak Budapestre.

A jugoszláv vasutakon jövet is, menet is 50—50% az utazási kedvezmény, amely Budapest felé április 16-tól május 6-ig, a visszautazásra pedig április 26-tól május 16-ig érvényes.

A Szlovák Vasutak 33%-os utazási kedvezményt engedélyeztek ugyancsak április 16-tól május 16-ig szóló érvényre, jövet is, menet is.

Hasonlóan lényeges utazási kedvezményt engedélyeztek csaknem az összes európai országok a maguk vonalain. Románia a területén átutazó külföldieknek úgy jövet, mint menet 50—50% utazási kedvezményt ad s még rengeteg más ország egyéb kedvezménye is áll az utasok rendelkezésére, de ezek felsorolásához egész kis könyvecske kell, mint aminő a Vásárigazolvány, amely természetesen a lehető legrészletesebben tartalmazza az összes kedvezményeket és tudnivalókat, köztük részletes magyarázatot arról, hogyan és

milyen feltételek mellett lehet a magyar beutazási vizumot megszerezni.

A Budapesti Nemzetközi Vásárt egyébként pénteken, április 26-án nyitják meg és a vásár visszavonhatatlanul május 6-án este zárul.

SPORTHIREK

Megérkezett Rómába az olaszok elleni román válogatott csapat

Bucurestiből jelentik: Virgil Economu, szövetségi kapitány a válogatott különítmény elutazása előtt közölte csapatának összeállítását az olaszok elleni mérkőzésre. A csapat a következő:

- David — Sfera, Lengheriu, — Vintila, Juhász, Lupas, — Bindea, Mihăilescu, Barátky, Reuter, G. Popescu.
- Tartalékok: P. Rădulescu, Petrescu, Sclovan és Bogdan.

A válogatott csütörtökön reggel érkezett meg Rómába, ahol a „Stadio del Partito“-ban pénteken és szombaton edzést tartanak.

Román husvétkor Timișoarán játszik a Hungária. (Timișoara-Temesvár.) A Ripensia a román husvéti ünnepekre lekötötte a Hungária labdarúgócsapatát. A magyar csapat vendégjátékához a román labdarúgószövetség megadta az engedélyt.

Szolgáltatás gyógyszerterárok Oradeán:

- Csütörtökön Nagyváradon a következő gyógyszerterárok tartanak szolgálatot:
- „Szent Antal“ Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
- „Kigyó“, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
- „Csillag“, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
- „Aranykereszt“, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
- „Diana“, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

LEGUJABB

Ismeretlen helyre költözött a norvég királyi udvar

A külföldi követségek is elhagyták Hamart. Tovább folynak a harcok a norvég partokon és szárazföldön

Stockholmból jelentik: Jól értesült forrásból származó értesülés szerint az Elverumba reggel repülőgépen érkezett német csapatok hárba bocsátkoztak a norvég csapatokkal. A norvég jelentés szerint a harc során a németek 200 embert veszítettek. Arról nem szól a norvég jelentés, hogy a saját veszteségük mennyi volt. A németek elfoglalták az Eidsvold melletti térséget. Norvég katonai helyről azt jelentik, hogy 500 norvéget, akik útban voltak Elverum irányában, a németek foglyul ejtettek.

Stockholmból jelentik: Svédország nyugati partjai mentén egy hajó vészjeleket adott le. Mint megállapították a hajó az *Emden* német cirkáló volt, amelyet egy norvég hajó süllyesztett el. Az *Antares* nevű 4000 tonnás német csapat szállító hajó csütörtökre virradó éjszaka Svédország nyugati partjai közelében elsüllyedt. Állítólag 160 ember a tengerbe veszett. A hajó legénységének 34 életbenmaradt tagja partraszállott. Ezek kijelentették, hogy a hajó aknára futott.

Stockholmból jelentik: A német csapatok bombázták az oslói fjordban Trammont, Droemcket és Oscarburgot, melyek még norvég kézben vannak. E városokban állítólag tűz pusztít.

AZ ANGOL HADIFLOTTA ELFOGLALTA FARÓR SZIGETÉT (?)

Párizsból jelentik: Több párizsi lap olyan értelmű londoni jelentést közöl, mely szerint az angol flotta elfoglalta a Farór szigetesortot, amely a dán szigetországhoz tartozik. Az angol hadiflotta, állítólag, Islandot is ellenőrzés alá helyezte.

Ezeket a híreket hivatalosan nem erősítették meg.

Párizsból jelentik: A Havas iroda helymegnevezés nélküli keltezéssel jelenti, hogy az oslói német parancsnokság szerdán Elverumba utazott, hogy tárgyalásokat folytasson Haakon norvég királlyal. A jelen pillanatban nem lehet tudni, hogy a norvég királyi udvar hol tartózkodik. Annyi bizonyos, hogy elhagyta Hamart. A külföldi követségek is ismeretlen helyre utaztak.

NÉMET TARTÓZKODÁS A NORVÉG ELLENKORMÁNNYAL SZEMBEN.

Berlinből jelentik: Semleges diplomáciai körök megállapítják, hogy a német külügyminisztériumban észrevehető tartózkodással nyilatkoznak a norvég ellenkormányról és a német diplomáciai kész arra, hogy az események alakulása szerint Quislinget nyomban elejtse, vagy megerősítse. Ugyane körök szerint Berlinben úgy tudják, hogy Quisling legbizalmasabb társaságát azok a Röhmhöz közelálló S. A. emberek alkották, akik Röhm halála után Németországból menekültek Norvégiába.

„HA A MAI NAP NEM HOZ MEGLEPETEST...”

Belgrádból jelentik: A *Vreme* római tudósítójának értesülése szerint a németek skandináviai lépése megfelel a legmagasabb olasz körök álláspontjának is. Római körökben az a vélemény alakult ki, hogy fennáll a lehetőség a háború hadszínterének a Földközi-tengerre való kiterjesztésére.

Olasz felfogás szerint, ha a csütörtöki nap nem hoz meglepetést, a szövetséges flotta nem éri el azt a célját, hogy alátámaszthassa az

expedíciós hadsereg norvégiai partraszállását.

Stockholmból jelentik: A tromsói norvég rádióállomás szerdán este felhívást intézett az

„Osloban csend van” jelentik a németek. Az oslói norvég véderő hajlandó részvenni az angolok és franciák elleni védelemben

Berlinből jelentik: (Rádió Bucuresti.) A német véderő főparancsnoksága jelenti csütörtök délelőtt:

— Nyugaton nem történt említésre méltó esemény. A kedvezőtlen időjárási viszonyok mellett is folytatták a felderítő repülést Északfranciaország felett, bár az ellenséges légvédelem élénk működést fejtett ki. Április 10-én Bornholm szigeten incidens nékü: partra szálltak a német csapatok. A véderőnek Dániában igénybevett egységeinél a nap nyugodtan telt el. Norvégiában tervszerűen kiépítették és kibővítették az április 10-én elért területeket. Április 10-én délelőtt megszállották a Hamartól 25 kilométernyire keletre fekvő Elverumot. Osloban csend van. Az oslói fjord összes erődítményeit is berendezték védelemre. Az oslói norvég véderő hivatalos közlegei hajlandóknak nyilatkoztak arra, hogy tövékenyen résztvegyenek az angol és francia támadások elleni védelemben.

— Mint már jelentettük, — folytatta a véderő főparancsnokság közleménye — Narvikban angol tengerészeti haderők igyekeztek behatolni a kikötőkbe. A sikeres védekezés során három ellenséges torpedóromboló elpusztult, egy súlyosan megrongálódott. A norvégiai német csapatok utánpótlása tervszerűen bonyolódott le. Az angol alhírekkel ellentétben Bergen és Trondhjem szilárúan német kézben van. Sehol sem kíséreltek meg támadást. A német légierő április 10-én ismét fokozott mértékben végzett felderítést az Északi-tenger felett és pontos értesüléseket szerzett az ellenséges tengeri haderők állásairól és mozdulatairól. A fegy-

angol hajóhadhoz és segítséget kért, mert két német hadihajó csapatokat akart partraszállítani Aasmundban.

ANGOL HIVATALOS CAFOLAT BERGEN ÉS TRONDHJEM ELFOGLALÁSÁRÓL.

Londonból jelentik (Radio Bucuresti): A Reuter angol hírszolgálati iroda csütörtök délelőtt 9 óra 45 perckor hivatalos helyről értesítést kapott, mely szerint azokat a híreket, hogy angol haderők elfoglalták Bergent és Trondhjemet s hogy tengerészeket tettek partra Narvikban, mindeztidőig nem erősítették meg.

Párizsból jelentik: A Havas francia hírszolgálati iroda csütörtök délelőtti jelentése a nyugati hadszínterről azt mondja, hogy az elzász-lotharingiai harctéren nyugalom volt. Francia vadászipülőgépek két német felderítő repülőgépet lelőttek.

veres felderítésre indult repülőgépek a rossz látsági viszonyok miatt csak két helyen bocsátkoztak hárba az ellenséggel. Egy angol torpedórombolót nehéz kaliberű bombatalálat ért. Scapa Flow vidékén egy légvédelmi és fényszóróüteg bombatalálattal működésen kívül helyeztek. Az angol vadászipülőgépek több ízben sikertelen támadást intéztek a német felderítő repülőgépek ellen. Shetland szigetek előtt lelőttek gy angol vadászipülőgépet. Két német gép nem tért vissza kiindulási helyére. A vadászipülőgépek ellenőrző repülést végeztek Norvégia és Dánia nyugati partjai felett és megvédték a norvég tengerparti vizeket ellenséges repülőgépek behatolása ellen. Ellenséges repülőgépek csak Norvégia nyugati partjai felett hatoltak be, ahol egyes angol harci repülőgépek sikertelen támadást intéztek a Stavangeri repülőter ellen, amelyet német repülő csapatok szálltak meg.

HADIÁLLAPOT ISLAND ÉS NÉMETORSZÁG KÖZÖTT.

Párizsból jelentik: Párizsba érkezett hírek szerint Island elhatározta, hogy hadiállapotban állónak tekinti magát Németországgal.

A finn-orosz békeszerződés végrehajtása

Petsamo területét a szovjet átadta a finn csapatoknak

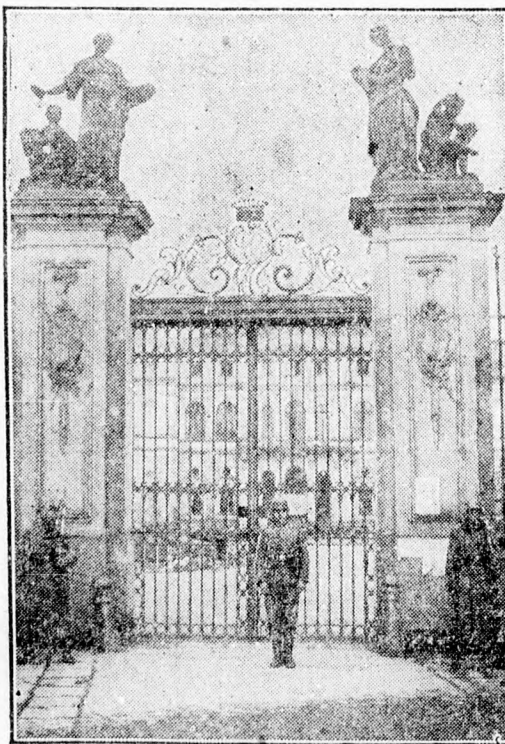
Helsinki-ből jelentik (Radio Bucuresti): A finn-orosz békeszerződés értelmében szerdán este 8 órakor a szovjet átadta Petsamo területét a finn csapatoknak. Petsamot és környékét a szovjet csapatok kiürítették.

Német csapatösszevonások a nyugati fronton

Párizsból jelenti a Havas-ügynökség. (Rádió Bucuresti.) A francia hadvezetőség közli, hogy a nyugati fronton, Moselnél a németek nagy csapatösszevonásokat végeznek. A francia lapok nagy jelentőséget tulajdonítanak e ténynek és a nagy német támadás megindulását jósolják ezen a fronton is.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

A varsói híres Brühl-kastély